

LISTOPAD 2012.

10

Marija

ISSN 1331-1476

VJERSKI LIST ZA MARIJINE ŠTOVATELJE

Za cijelog njezina života, pa i u posljednjoj kušnji, kad joj je Sin Isus umro na križu, njezina se vjera nije nikad pokolebala, Marija nije prestala vjerovati "da će se ispuniti" Božja riječ. Zato Crkva u Mariji štuje najčistije ostvarenje vjere.

(Katekizam Katoličke Crkve, 149)

10**LISTOPAD**

ISSN 1331 - 1476

VJERSKI LIST ZA MARIJINE ŠTOVATELJE

Split, 2012.**Godina L.****Cijena: 7 kn**

Čemu Godina vjere?

Već je prošle godine papa Benedikt XVI. najavio Godinu vjere, koja započinje 11. listopada 2012., a završava 24. studenoga 2013. Poziva nas da tijekom toga razdoblja prekorlačimo prag i uđemo kroz "vrata vjere" koja vode u život zajedništva s Bogom. To milosno vrijeme prigoda je svima nama koji se zavemo i jesmo kršćani da razmišljamo i ponovno otkrivamo značenje svoje vjere kako bismo je oživjeli, pročistili, osvežili i po njoj i od nje živjeli.

Vjera je stvarnost koja raste od malih nogu do kraja života, pa je izložena neprestanim mijenama. Mi stariji rođeni smo i odrastali u tradicionalnoj vjermičkoj sredini, koja nas je poticala na življenje vjere i osobni rast u njoj. U posljednje vrijeme mnogo se toga među nama promijenilo. Obiteljski život narušen je zbog mnogih obveza, nemara i nedovoljne roditeljske skrbi, pa djeca ne stječu prve vjerske spoznaje i odgoj u roditeljskoj kući. Sredstva društvenog priopćivanja negativno se odnose prema vjerskim i općim vrednotama, pa su novi naraštaji izloženi odrastanju i odgoju bez pravih vrijed-

nosti, među kojima je i vjera. Stoga nam se upoznavanje vjere nameće danas kao nešto nezaobilazno, pa nam je nužno osobno zauzimanje i posebna pouka. I mladima i starijima. Tijekom Godine vjere pozvani smo biti pozorni na ono što nam Bog preko naše savjesti govori, slušati Njegovu riječ i dopustiti da milost "jedinoga Boga koji je ljubav" oblikuje naše srce.

Vjera nije samo poznavanje vjerskih istina, nego još više življenje u skladu s onim što vjerujemo. "Vjera ako nema djela, mrtva je u sebi" (Jak 2, 17). Valja nam zato prijeći na osobnu i zrelu vjeru, koja će boljim poznavanjem biti obrazložena i svjedočka, življena u svagdanjim životnim okolnostima. Uz poznavanje vjere, potrebna nam je za to dubovna hrana i okrepca, koje nam se nude u nedjeljnoj sv. misi, češćem pristupanju sakramentima, u zajedničkoj obiteljskoj i osobnoj molitvi. Najavljujući Godinu vjere, u apostolskom pismu "Vrata vjere", papa Benedikt XVI. Mariju predstavlja kao uzor vjernicu, njezinu zaštitu i zagovor zaziva na hod Crkve, povjeravajući njoj, blaženoj što je povjerovala, to vrijeme milosti. Neka i nama njezin zagovor tijekom Godine vjere pomogne da "ponovno otkrijemo hod vjere, radost i oduševljenje susreta s Kristom".

UREDNIK

Održani Gospini kongresi

U Rimu je, od 4. do 9. rujna, održan 23. mariološko-marijanski kongres na temu *Mariologija od II. vatikanskog sabora: prihvat, prosudba i perspektive*. Na njemu je sudjelovala i hrvatska skupina Hrvatskoga mariološkog instituta Katoličkoga bogoslovnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu. Započeo je u bazilici sv. Marije Velike 4. rujna Večernjom koju je predvodio predsjednik Kongresa kardinal Angelo Amato, koji je održao i uvodno razmišljanje o temi kongresa *Mariologija od II. vatikanskog sabora*. Opće sjednice održavane su u dopodnevним satima u velikoj dvorani glavnoga učilišta Reda Manje braće, Papinskoga sveučilišta *Antonianum*. Simultano je prevedeno na engleski, francuski, njemački, španjolski i talijanski jezik. Dnevno su održavana po dva predavanja, nakon kojih bi uslijedila rasprava pred više od 300 sudionika. 8. rujna popodne upričljen je i okrugli stol o budućnosti mariologije, u kojemu je sudjelovalo 6 predstavnika sa svih kontinenata.

Popodne se radilo u 16 skupina, na kojima je održano 114 predavanja. Ovoga puta nastupile su po dvije talijanske (Bogoslovni fakultet Marianum i Marijanska interdisciplinarna udruga), engleske (USA i Azija), španjolske (Španjolska i Latinska Amerika), francuske (Francuska i Afrika) i portugalske (Portugal i Brazil), ekumenska, njemačka, hrvatska, poljska, slovenska i didaktičko/poučna.

U crkvi sv. Marije in Aracoeli, 7. rujna u 21 sat *Vocalia Consort* održao je koncert marijanskih skladbi za sudionike kongresa, a 8. rujna u podne sudionike je primio u Castelgandolfu papa Benedikt XVI. Kongres je završio 9. rujna misnim slavljem koje je u 11.30 sati u crkvi sv. Ante predvodio kardinal Gianfranco Ravasi. (KJ)

Manja bazilika

Zbor za bogoštovlje i disciplinu sakramenata odredbom je od 19. lipnja 2012. crkvi Presv. Trojstva fatimskog svetišta udijelio naslov manje bazilike, što će svetište proslaviti 13. studenoga. To se

odlikovanje uklapa u slavlje stoljetnice fatimskih ukazanja koje je u tijeku. Dodjela takva naslova ističe posebno zajedništvo s Papom, a upravo je to važna protega fatimske poruke. Osim toga, pokazuje da Papa gaji poseban osjećaj prema Fatimi. (W)

Krunice za Kamerun

"Krunice za misije u Kamerunu" pothvat je koji je organiziran početkom srpnja u akademskoj crkvi sv. Ireneja u Czestochowi. Svaka krunica donesena iz Europe veoma je poštovana, jer je ta molitva u Africi vrlo popularna, rekao je D. Chaćupczyński, poljski misionar u Kamerunu. Smisao je akcije da svaki sudionik daruje svoju osobnu molitvu krunice na misijsku nakanu. (Z)

Posebna nagrada za režiju

Dokumentarni film *Draga Gospa Ilačka* osvojio je nagradu za režiju na 50. *International Tourfilm Festivalu* održanu od 20. do 24. lipnja u gradu Lecce u Italiji. Film je predstavljen brojnim turističkim novinarima, gostima i domaćinima na glavnom trgu. Nagrada će biti uručena u dijelu završne svečanosti na 15. izdanju *International TourFilm Festival - ITF'CRO*, koja će se održati od 10. do 13. listopada u Solinu. (IKA)

Svaki dan krunica s Papom

Poljski tjednik *Niedziela* pozvao je početkom srpnja na moljenje krunice s Papom. To opravdava činjenicom da Benedikt XVI. proživljava vjerojatno najteže dane svoje papinske službe. Đ avao ga, po običaju, napada. Udarilo ga je izbliza, izazivajući ga da izgubi povjerenje u najbliže osobe oko sebe. Zato bi i vjernici trebali Papi pokazati svoju duhovnu blizinu molitvom. (Z)

500. obljetnica ukazanja

Slovensko Gospino svetište Marijina Ukazanja u Strunjanu na krajnjem sje-

verozapadu Istre slavi 500. obljetnicu ukazanja. Gospa se ondje, naime, ukazala u noći s 14. na 15. kolovoza 1512. vinogradarima Petru Zagrebčaninu i Janezu Grandi. Biskup B. Assonica potvrdio je istinitost događanja i već u rujnu 1512. dopustio hodočašća. (KJ)

600. obljetnica svetišta

U tijeku su slavlja 600. obljetnice doseljenja prve franjevačke zajednice u španjolskomu marijanskom svetištu Rabida, odakle su isplovili brodovi K. Kolumba prema novim zemljama. Kao svjetionik duhovnosti, svetište je brzo postalo cilj hodočašća u kojima je puk mogao izražavati svoju religioznost i pobožnost prema Gospi od Čudesa, predstavljenoj u alabastrenu kipu iz 14. st., koji je Ivan Pavao II. okrunio 14. lipnja 1993. Završetak slavlja predviđen je za 16. prosinca 2012. uz sudjelovanje vrhovnog poglavara OFM. (F)

Fileremska ikona u Kremliju

Od 5. srpnja do 9. rujna 2012. u Moskvi je upriličena izložba *Zlato Malteškog reda. Devet stoljeća službe vjeri i ljubavi*, koja osvjetljuje povlašten odnos Rusije s Malteškim redom. Više je od 200 izložaka iz muzeja i privatnih zbirki iz Rusije, Italije, Malte i Francuske. Među njima je i ikona Gospe Fileremske, koja se častila u samostanu Fileremo na Rodosu od 9. st., a stoljećima je pratila malteške vitezove. Kad su morali pobjeći s Malte, donesena je u Moskvu, zatim u Dansku, odakle je završila u jednomu crnogorskom samostanu, gdje joj je car Nikola I. g. 1852. napravio i kopiju. Poslana je g. 1925. na Rodos, odakle su je franjevci g. 1948. odnijeli u Asiz. Ondje se i danas čuva pri bazilici sv. Marije Andeoske, a svake je godine dođu počastiti malteški vitezovi kao zaštitnicu Reda. (Z)

Marija - primjer vjere

Tijekom ove Godine bit će od presudne važnosti vratiti se povijesnim tragovima naše vjere, koja je označena nedokučivim otajstvom isprepletenosti svetosti i grijeha. Dok ta prva jasno pokazuje velik doprinos koji su muškarci i žene davali rastu i razvoju zajednice vlastitim životnim svjedočenjem, to potonje mora u svakom od nas potaknuti iskren i trajan rad na obraćenju da bismo iskusili milosrđe Oca koji svima ide u susret.

Tijekom tog razdoblja morat ćemo neprestano svoj pogled upirati u Isusa Krista "Početnika i Dovršitelja vjere" (Heb 12, 2): u njemu sve boli i čežnje ljudskog srca nalaze ispunjenje. Radost ljubavi, odgovor na dramu trpljenja i boli, snaga opraštanja za primljene uvrede i pobjeda života nad prazninom smrti - sve to pronalazi svoje ispunjenje u otajstvu njegova utjelovljenja, u njegovu čovječstvu, u njegovu dijeljenju naše ljudske slabosti da je preobrazi snagom svoga uskrsnuća. U njemu, umrlu i uskrsnulu za naše spasenje, primjeri vjere koji su označili ovih dvije tisuće godina naše povijesti spasenja zasjali su u svom punom sjaju. Po vjeri Marija je prihvatila Anđelovu riječ i povjerovala navještaju da će postati Majkom Božjom u poslušnosti svoga posvećenja (usp. Lk 1, 38). U prigodi posjeta Elizabeti, uzdigla je svoji

hvalospjev Svevišnjem za čudesa koja izvodi u onima koji se u nj uzdaju (usp. Lk 1, 46-55). S radošću i strepnjom donijela je na svijet svoga jedinog Sina, sačuvavši svoje djevičanstvo netaknutim (usp. Lk 2, 6-7). Povjerovavši svom zaručniku Josipu, povelala je Isusa u Egipat da ga spasi od Herodova progona (usp. Mt 2, 13-15). Istom vjerom slijedila je Gospodina u njegovu propovijedanju i ostala je s njim sve do Golgote (usp. Iv 19, 25-27). S vjerom je Marija iskusila plodove Isusova uskrsnuća i, pohranjujući sva sjećanja u svome srcu (usp. Lk 2, 19, 51), prenijela ih Dvanaestorici okupljenih s njom u dvorani Posljednje večere da bi primili Duha Svetoga (usp. Dj 1,14; 2,1-4).

Po vjeri apostoli ostaviše sve i podoše za Učiteljem (usp. Mk 10, 28). Povjerovali su riječima kojima je naviještao Božje kraljevstvo koje je prisutno i ostvareno u njegovoj osobi (usp. Lk 11, 20). Živjeli su s Isusom koji ih je poučavao svome nauku i ostavio im novo pravilo života po kojem će ih se prepoznavati kao njegove učenike nakon njegove smrti (usp. Iv 13, 34-35). Po vjeri su prošli čitavim svijetom, sljedeći zapovijed da donesu evanđelje svakom stvorenju (usp. Mk 16, 15) i, bez imalo straha, naviještali su svima radost uskrsnuća kojega su bili vjerni svjedoci.

Po vjeri su učenici formirali prvu zajednicu sabranu oko nauka apostolskog, u molitvi, u slavljenju euharistije, dijeleći sve što su posjedovali kako bi sva braća imala što im je potrebno (usp. Dj 2, 42-47).

(Apostolsko pismo Vrata vjere, br. 13)
BENEDIKT XVI.

Molitva Gospi

O, Djevice Marijo, kada govorimo o zemaljskim stvarima, umorimo se, ali kada o Tebi zborimo govor je uvijek nov. Uspoređivali su Te s majkom, a Ti si bolja od najbolje majke koja ponekad kažnjava svog sina misleći da tako čini dobro, a Ti, Marijo, nikad ne kažnjavaš. Tvoje Srce je sama ljubav i milosrđe, da bismo bili uslišani dosta se Tebi uteći. Tvoje Srce, Marijo, tako je nježno prema nama, nježno srce, svih majki u usporedbi s Tvojim srcem je kao komad leda. O kako si dobra, presveta Marijo! Amen.

Sv. Ivan Marija VIANNEY

Molitva vjere

Prošlo je gotovo 450 godina otkako je papa Pio V. uspostavio *Blagdana Gospe od Ružarija* ili *Kraljice svete Krunice*. Kad je uspostavljen, u povodu pobjede nad Turcima kraj Lepanta g. 1571., nazvan je *Blagdanom Gospe od Pobjede*, a slavio se 7. listopada. Kasnije je dobio današnji naziv. Pija V. nadahnula je lepantska pobjeda da pozove i potakne kršćanski svijet na moćnu molitvu krunice koja je spasila ondašnju kršćansku civilizaciju i svijet od osmanlijskog osvajanja, a time i od uništenja. Ta čudesna molitva isprosila je, po Marijinu zagovoru, Božju pomoć, te je doprinijela slози kršćanskih zemalja u obrani vlastitih vrednota vjere i civilizacije.

I danas Crkva poziva kršćanski puk da obnovljenim žarom otkrije molitve krunice u vremenima kad se na drukčiji način dovodi u pitanje kršćanska civilizacija i vjera, koje doživljavaju svoje urušavanja iznutra, iz samih društava i središta moći koji su neskloni kršćanskoj vjeri, želeći uspostaviti društvo koje bi navodno bilo po mjeri čovjeka, ali bez Boga. I danas bi bilo neophodno da se srca vjernika uzdignu k nebu u molitvi, da se ne daju prizemljiti oni koji osjećaju odgovornost za skrb svojih obitelji i domova, za spasenjem naroda i država, nego da se daju ponijeti uzvišenim idealima.

RAZMATRANJE MARIJINE VJERE

I dok nam nadolazeću godinu Papa proglašava Godinom vjere, u kojoj želi ražariti kršćansku svijest i identitet koji se dovodi u pitanje, kao i zanos koji je u mnogim vjerničkim dušama počeo splašnjivati i gasnuti, molitva krunice, kao nekoć, predstavlja se kao moćno sredstvo obnove kršćanskog identiteta i buđenja gorljivosti. Jer ako postoji molitva koja pretpostavlja i potiče stav vjere, onda je to krunica u kojoj razmatramo o 20 otajstava Gospodinova života u kojima je doslovno sažetak istina i događaja vjere. Nije zato slučajno da su je zvali sažetkom Evandjelja, jer je poticala na razmatranje ključnih događaja spasenja koji su se ticali spasenja svakog čovjeka. Tako je krunica molitva kojom se služio kršćanski puk da upozna sadržaje svoje vjere.

No jednako je bilo bitno shvatiti da otajstvima Gospodinova života treba pristupiti Marijinom vjerom i na način na koji je ona sudjelovala žarkom vjerom u događajima svoga Sina koji su i nju doveli do uznesenja i nebeske proslave. Jer za Mariju vjera nije bila tek učenje napamet nekih istina, nego životni stav i pristup Bogu onim svojim neopozivim "neka mi bude".

Razmatrajući otajstva krunice upoznajemo i vjeru nebeske Majke, koja dolazi do izražaja od navještenja do nebeske proslave. Svako otajstvo Gospodinova života o kojem razmatramo, otkriva nam vjeru kojom je ona pristupala svakom događaju. Bez čvrste i snažne vjere ne bi mogla sudjelovati u Božjem djelu spasenja, niti bi mogla uočiti otajstvenu dubinu ni prisutnost Božju u svome životu. Bez istinske vjere ne bi bila potpuno uronjena u Božji život,

niti bi iz njega mogla crpiti snagu i nadahnuće za vlastiti. Njezina čvrsta i snažna, cjelovita i neopoziva vjera simbol je i model vjere Crkve i svakog vjernika. Ako je istina da se Bogu može pristupiti samo s dužnom svetošću, onda je Marija snagom vjere imala najbolje oblikovan stav prema razmatranju Božjeg života.

IZGRADNJA VJERE

Zbog toga se kršćanski puk, razmatrajući iskustvo Marijine vjere i njezin stav pred Božjim otajstvom, i sam poučavao i jačao u vjeri, svjestan da zato i postoji molitva krunice, kako bi, upoznavajući otajstva Božjeg života, iz dana u dan bio sve više njima suosobljen. Tako je ta molitva stoljećima hranila vjeru jednostavnog puka, koji nije imao osobite školske spreme ni velike naobrazbe. No ona je nosila poruku ne ljudske mudrosti, nego Božje jednostavnosti kojom je pristupio čovjeku, pri čemu je Marija prva dala svoj cjelovit pristanak, te je svaki onaj tko je htio i mogao ostvariti otajstveno i mistično zajedništvo s Gospodinom koji je ušao u naš život. Međutim,

svako od otajstava ne dotiče samo Gospodinov život, niti se tiče jedino Marijine vjere i njezina sudjelovanja u njima, nego o njima razmišljamo s dvaju spomenutih zrenika da bismo ojačali svoju vjeru. Svako od tih otajstava dotiče ključne točke našeg života, od poziva i dara vjere koji nam Bog upravlja po krštenju, pa do onog poziva i svih darova koje nam daje kako bismo došli u nebesku slavu.

Razmatrajući otajstva svete krunice, poput Marije uranjamo u Božji otajstveni život i, kroz prizmu Marijine vjere, učvršćujemo svoju vjeru.

Zato krunica nije mehanička, nego mistička molitva. Ona se ne sastoji od nabiranja ili ponavljanja nekih riječi, zaziva i molitava, nego nas usmjerava kontemplativnom životu u Bogu, čijim otajstvenim životom želimo biti prožeti do dna svoga bića. Svakom izgovorenim riječi, svakom Zdravomarijom, poput Marije i s Marijom ulazimo u dubinu Božjeg otajstva, dajući ujedno svom životu otajstvenu ljepotu i neizmjernost. Svakim zazivom njezina imena molimo da nam isprosi dar vjere koju je i sama imala.

Vrijeme je da obnovimo žar prema razmatranju te molitve i da se njoj vratimo, jer je ona molitva prave budućnosti. A ako u Godini vjere imamo namjeru bolje upoznati i produbiti svoju vjeru, izaberimo ovaj jednostavan, ali vrlo učinkovit put vjerske izgradnje svakog kršćanina. Ako svojoj vjeri želimo dati snagu pobjede protiv mentaliteta ovoga svijeta, slijedimo Marijinu vjeru. Ako ne želimo da nam vjera bude tek intelektualna apstrakcija ili teološka teorija, uzmimo krunicu u ruke!

Ivan BODROŽIĆ

Religija ili vjera?

Kad su se američki astronauti vratili s Mjeseca, na konferenciji za tisak neka je žena postavila pitanje: „Ako je Zemlja jedno zrnce svemira, a svatko od nas na njoj jedno od nekoliko milijardi zrnaca, kako je moguće da bi Bog, koji je nad čitavim svemirom, vodio računa o meni koja sam ‘zrnce na zrcu?’” Jedan od astronauta, mislim da je to bio baš nedavno preminuli L. Armstrong, jednostavno je odgovorio: “Gospodo, sve ovisi o tome kakav je i koliki Bog u kojega vjerujete!”

PRIGODA ZA PREISPITVANJE

Ulazimo u *Godinu vjere* uz 50. obljetnicu početka II. vatikanskog sabora. Možda bi tijekom nje prvi zadatak svakog katolika mogao biti da barem ozbiljno promisli: Kakav je i koliki Bog u kojega ja vjerujem? Je li Bog religije...; filozofije...; možda kršćanske tradicije, pa i “teologije”!? ili “Bog i Otac Gospodina našega Isusa Krista”? Problem boga (nije tiskarska pogreška!) religije vrlo je prisutan u Novom zavjetu, osobito u Pavlovim poslanicama, jer prvi kršćani jedva da su se i susretali s teoretskim ateizmom. Najveća protivnost evanđeoskoj objavi bila je bezbožnost religija.

U marksističkoj kritici religije govori se o *mitizaciji prirode, psibe i društva*, pa se zaključuje: Nije Bog stvorio čovjeka, nego

je čovjek stvorio boga na sliku i priliku svoju. Ima tu nešto - kada je riječ o religiji. Jedan francuski auktor (A. Charlier) je baš zbog toga svoju knjigu o svjetskim religijama naslovio, parafrazirajući Postanak: “A OSMOGA DANA... čovjek stvori svoga Boga.” Ne govori o religiji i o religijama negativno, samo hoće istaknuti da su one ljudski uradak.

Čak i letimičnim pogledom u povijest može se uočiti da je prava vjera puno više ugrožena religijom nego ateizmom: Isusa nisu osudili nikakvi bezbožnici, nego je osuđen baš “u ime vjere”. Zapravo, to nije bila prava vjera Izraela nego židovska religija, dakle Isus je optužen da “huli na Boga”, što je donekle i bilo točno, jer on jest “hulio na boga” (pisano malim slovom), tj. na karikaturu, i to upravo s namjerom da razbije na mnogo načina iskrivljenu sliku pravoga Boga, koja se stoljećima taložila u čovječanstvu, čak i usred Odabranog izraelskog naroda, unatoč Objavi.

RELIGIOZNI, A NE VJERNICI

I u Rimskom carstvu: kršćani su bili sudeni kao “ateisti”, što je sa stanovišta religije bilo točno jer nisu htjeli štovati -

bogove. Napadi na kršćanske misionare uglavnom su bili inicirani od vrača, tj. od ideologa i čuvara ("svećenika") primitivnih plemenskih religija. Po prosudbama inkvizitora bili su podvrgnuti torturi i spaljivanju kao heretici mnogi koji su bili iskreni i dobri kršćani, zanosni i požrtvovalni reformatori (J. Hus, J. Savanarola...) što se nikako ne bi moglo reći za mnoge od njihovih sudaca, makar su se nazivali i smatrali "braniteljima vjere". Itd...

Jednako i mnogi današnji „kršćani“, uvjereni da su se takvima rodili u „kršćanskoj“ Europi, samo su religiozni ljudi, često vrlo površno i nejasno religiozni, čak znatno manje religiozni od mnogih npr. hindusa ili muslimana. A na osobnom planu, i to je ono najvažnije, naše vjerovanje može biti, i često jest a da to i ne primjećujemo, zaraženo virusom religioznosti koji ugrožava ili razvodnjava evandeosku vjeru.

VIŠE TIPOVA KRŠĆANA

Mnogi narodi u svom jeziku imaju dva pojma za kršćanstvo: po lat. *christianismus-christianitas*, te jedan označava kršćansku vjeru, nasljedovanje Krista, a drugi nasljedstvo kršćanske civilizacije, kršćansku kulturu. Možemo, zapravo, govoriti o barem tri „tipa“ „kršćanina“:

- Isusov učenik* koji se trudi živjeti vjeru svoga krštenja (jedini uistinu kršćanin!);
- baštinik kršćanske kulture* i mentaliteta koji često ponosno ispovijeda svoju nevjeru ili barem laicizam i liberalizam, makar će, možda, ponekad u velikoj nevolji, i zazvati Boga;
- samo religiozan čovjek*, koji se navikao živjeti sa svojim vjerskim sumnjama ("A ako ipak postoji Bog... Ili Bog ili sudbina, mora biti nešto tamo... Dobro je osigurati se za svaki slučaj...") i mnogo

sličnih fraza), i s neakvim svojim „bogom“, koji će barem ponekad začu u crkvu, a ako i ne ipak se je spreman s uvjerenjem zakleti da je kršćanin, pa i puno bolji od mnogih, možda i od svih koji tamo idu, koji „ližu oltare“...! Mnogo je takvih među našim „vjernicima“, koji od krštenja do crkvenog sprovoda „prime“ sve sakramente i obrede a da nikada ne postanu doista kršćani. Pred tom notornom činjenicom mi se možemo tješiti oslonom na veliko Božje milosrđe, ali Isus je također rekao: *Oduzet će mu se i ono što misli da ima* (Lk 8, 18)! I to se, upravo uvelike, događa pred našim očima, samo mi, počevši od biskupâ i svećenikâ, u nelagodji i strahu žmurimo!

Kad je sadašnji predsjednik RH izjavio da je agnostik, mnogi su se vjernici pa i svećenici uzrujali, čini mi se, nepotrebno i preko mjere. Više nas je trebalo zaintrigirati što se njegov prethodnik deklarirao katolikom, kao i mnogi od onih 88% u popisu pučanstva 2001. Ako nas sad spopada pitanje koliko je u svijetu istinskih kršćana, dobro se sjetiti Isusova naglašavanja *malog stada* (Lk 12, 32) i razumjeti da se to nije odnosilo samo na ono, nego i na naše vrijeme. Ali, isto vrijedi i za ono: *Ne boj se* (Lk 12, 32)!

VRIJEME MILOSTI

Godina vjere vrijeme je milosti, počevši od toga da „svatko ispita sam sebe, a onda od Kruha ovoga da blaguje“: Kakav je i koliki „moj“ Bog? Je li on za mene „nešto“, tj. „stvar“ pa makar i dragocjena, apstraktna vrednota, pa makar i ponajveća, ili ga doživljam kao osobu u koju sam se sposoban zaljubiti, a ni po koju cijenu njome trgovati?

Eto, u tome je zapravo ta golema i kvalitativna razlika između religije i vjere, između boga-stvari, pa makar i veoma dragocjene, kojim se možemo okтити prema potrebama i prilikama, ali koji se može i pohraniti u kutiju i ladicu, pa i prodati za dobru cijenu ili barem iz velike nevolje, i Boga-osobe koji je "meso od našega mesa", kojeg možemo ranjavati ali to onda boli, od kojeg možemo odbjeći ali se tada osjećamo kao siročad ili invalidi.

A lijepo veli Pjesma nad pjesmama: *Da netko daje za ljubav sve što u kući ima, taj bi navukao prezir na sebe* (Pj 8,7).

Biti kršćanin - Isusov učenik ne znači u prvom redu vjerovati da Bog postoji, jer to vjeruju i milijarde ljudi koji nisu kršćani, pa i neki koji nisu ni vjernici (deisti, koji ne ničeju Boga, nego "samo" bilo kakvu njegovu vezu sa svijetom i čovjekom nakon čina stvaranja), a čak i *đavli vjeruju - i dršću* (Jak 2, 19); ne vjerovati Bogu, niti izvršavati Božje zapovijedi, čak - u prvom redu - ni ljubiti Boga, iako sve to uključuje, nego:

**BITI KRŠĆANIN U PRVOM REDU
ZNAČI VJEROVATI DA ME BOG LJUBI!**

Sv. Ivan krasno je izrekao: *Mi smo upoznali ljubav koju Bog ima prema nama, i povjerovali!* (1 Iv 4,16)

Sav teološki studij, odgoj i oblikovanje, svaki sat vjeronauka školskog ili župskog koji upravo kreću u novoj školskoj godini, svaka aktivnost pojedinačna ili na župskoj, nacionalnoj i svjetskoj razini u ovoj *Godini vjere...* trebaju nas voditi toj spoznaji i vjeri:

Bog postoji - ja sam ga susreo (A. Frossard) - Bog me ljubi! Sve manje od toga - ništa je!

Stanko JERČIĆ

Gospina trava

Hypericum perforatum

Gospina trava ili pljuskavica raste po šikarama, livadama, na stijenama i u močvarama. Ima više oblika, koji se katkad vrlo teško međusobno razlikuju. Trajna je zelen, s veoma čvrstom stabljikom i s brojnim ograncima, na kojima su mali ovalni jajasti listovi. Kad se okrenu prema svjetlu, u njima se vide svjetlija točkasta mjesta s uljanim žlijezdama. Veliki, pravilni i zlatnožuti cvjetovi tvore vršne cvatove. Biljka miriše na balzam, a kao lijek koristila se za zacjeljivanje rana.

Biljka je nazvana **Gospinom travom** vjerojatno zato što je u prošlosti bila dio postelje u kojoj su žene rađale, a možda i zato što njezino lijepo cvijeće podsjeća na slamu. Veoma cijenjenu i ljekovitu biljku u narodu nazivaju i **Gospinom dušicom**, **Gospinim plaštem**, **Gospinom ručicom**, **Bogorodičnom travom** ili **Bogorodičnim cvijećem...**

Mario CRVENKA

Ne boji se govoriti

Ilyas Khan poznati je engleski čovjekoljubac, vlasnik nogometnog kluba i predsjednik najveće svjetske organizacije za potporu manje sposobnima. S islama je prešao na katoličku vjeru, pa je u Velikoj Britaniji ohrabrenje svima koji se boje govoriti o svojoj vjeri, ali je izazvao i negativne reakcije koje su se pretvorile u izravne prijetnje mržnje i smrti. Uprkos tomu, on se ne boji govoriti o svojoj vjeri i o ljepoti kršćanstva. O tome piše i na mrežnim stranicama:

- Odgoj do 4. godine uvelike je označio moju vjeru. Moja majka bila je teško bolesna. Stoga se moja baka, praktična katolkinja, u prvim godinama skrbila za mene, pa sam, dakle, zadojen kršćanskim duhom. Odgajan je od 4. do 17. godine i živio kao musliman. Kada se upisao na sveučilište, boravio je u studentskom

domu Opus Dei, gdje se približio duhovnosti i katoličkoj vjeri.

- Ne mogu tvrditi da sam slučajno pristupio katoličkoj vjeri, dapače u 17. i 18. godini otkrio sam likove poput Hansa Ursa Von Balthasara, i otada sam uvijek čitao teološku literaturu i susreo se s djelima sv. Augustina i Origena.

Ta su čitanja ostavila dubok trag u njemu pa je već tada želio javno govoriti o svojoj vjeri, ali ga je priječio strah da ne ožalosti svojih roditelja.

- Ključni trenutak bio je porast svijesti o mojem životu i mojim moralnim temeljima. Svom dušom želio sam napustiti islam, ali je u konačnici Krist učinio svoje.

Odlučno je bilo to što sam tijekom boravka u Hong Kongu, kada sam imao 25 godina, svagdano živio život Crkve. Baš sam ondje, u kineskoj crkvi sv. Josipa, prigrlio kršćanstvo. Otada nikad nisam posumnjao da sam katolik.

Biljeg na njegovoj vjeri zauvijek je ostavio posjet bazilici sv. Petra u Vatikanu:

- Šetao sam bazilikom i sjećam se da sam nehotice zastao pred Michelangelovim djelom - Pietà. Gledajući Gospin pogled upravljen na Sinovo lice, tisuću je pitanja nahrupilo u moju glavu. Tada sam u sebi rekao: Ovo je Bog, ne može ne biti Bog. Reći u islamu da se Bog utjelovio veliko je krivovjerje, ali su u tom trenutku iščezle sve moje sumnje. Ljepota i ozračje toga prizora učinili su preokret u meni!

RV

Rupert o Marijину majčinstvu

U prošlom broju "Marije" predstavili smo tumačenje *Pjesme nad pjesmama* benediktinskog opata Ruperta iz Deutza, koju je on primijenio na bl. Djevicu Mariju. U nastavku promotrimo postavke toga predstavnika monastičkog bogoslovlja XII. st. i preteče zlatnog doba katoličkog bogoslovlja o Marijину majčinstvu u odnosu na sljedeću beniku njezina Sina Isusa.

SVETA OD POČETKA

U skladu s učenjem svoga vremena, Rupert slijedi misao sv. Augustina po kojoj se jednom ljudskom biću nemoguće izdvojiti iz mase zaražene praroditeljskim grijehom. On se prenosio rađanjem, s koljena na koljeno. Poput svih rođenih, i Marija je kći Adamova i baštinica grešnog stanja. Zato je i ona trebala biti otkupljena. U konačnici, taj nauk oslanja se na postavku sv. Pavla o općem otkupljenju. Budući da su u Adamu svi sagriješili, Krist je sve otkupio (Kor 5, 12 sl.). Sljedeći pak misao koja je bila prisutna u vrijeme crkvenih otaca, Rupert tvrdi da je Marija bila oslobođena od grijeha iskonskoga prije navještenja, prije negoli se u njoj očitivalo otajstvo utjelovljenja Sina Božjega. Iako nije zastupao Marijину bezgrešnost od prvog trenutka njezina života, vjerovao je i učio da je Marija trebala biti pripravljena za ulogu Majke

Božje. Bog ju je izabrao od samoga početka, a slikovito je predočena u Knjizi izreka: "*Gospodin me stvori u početku svoga djela, kao prvo od svojih čina, u pradoba. Oblikovana sam još od vječnosti, prije nastanka svijeta*" (Izr 8, 22-23). Poput bogoslovaca svoga vremena, i Rupert se pitao, zašto je Bog postao čovjekom. Po njegovu mišljenju, otkupljenje od grijeha nije bio jedini i odlučujući razlog utjelovljenja. Utjelovljenje je glavna točka programa spasenja, predviđeno od same vječnosti, neovisno o čovjekovu grijehu. Na taj način, sve je stvorenje pozvano dati hvalu Bogu Ocu i ljubiti ga kao u jednoj obitelji koja se okuplja oko Krista Gospodina.

MAJKA SVIH LJUDI

Pri tumačenju svetopisamskih knjiga, Rupert se služi prokušanom metodom u Bibliju tumači pomoću same Biblije. Tako i Marijину nazočnost kod Isusova križa, opisanu u Evanđelju po Ivanu (Iv 19, 25-27), tumači u svjetlu Marijina duhovnog majčinstva, pozivajući se na tekst iz istog Evanđelja: "*Žena, kad rada žalosna je, jer je došao njezin čas*" (Iv 16, 21). Na taj način Rupert uspoređuje Marijину bol na Kalvariji s porođajnim bolima i mukama rađanja. Radi se zapravo o duhovnom rađanju koje ima za svrhu ponovno rađanje djece Božje. Duhovno rađanje vjernika na Kalvariji prouzrokovalo je u Mariji prave i duboke duhovne boli. Marija uzdiše u njima, jer je došao njezin čas, onaj zbog kojega je začela po Duhu Svetom, čas zbog kojega je postala trudna i zbog kojega su se ispunili dani rođenja po kojem je Bog postao

pravim čovjekom u njezinu krilu. Kad prođe taj čas, neće se više sjećati svojih boli zbog radosti što se jedan čovjek rodio na svijet. U tom slučaju ne samo rođen, nego je postao besmrtni, koji ne može više trpjeti, prvorodenac od mrtvih (Otk 1, 5) koji je prošao tjeskobe ovoga života i ušao u neograničenost života vječnoga. Prema Rupertovu učenju, "ljubljeni učenik" treba postati Marijinim sinom, a ona njegovom majkom. Evangeoske riječi odnose se na svaku roditelju, a tako i na ženu koja je stajala podno križa i bila u stanju porođajnih bolova. Marijinu prisutnost kod Isusova križa treba promatrati u svjetlu njezina poslanja.

"Budući da je na Kalvariji blažena Djevica podnosila porođajne boli (Ps

47, 7) i u mucu Jedinorodenoga rodila spasenje svih nas, ona je doista majka svih nas. Jer ono što je rekao Isus, koji se doista brinuo za svoju majku: Ženo, evo ti sina! i što je rekao sinu: Evo ti majke! (Iv 19, 26-27), s pravom bi se moglo reći za svakog učenika da je slučajno bio prisutan."

U ženi trudnici iz *Otkrivenja*, Rupert prepoznaje sve čovječanstvo koje je usmjereno prema Kristu, jednako kao što je začće usmjereno prema porodu. Sva povijest svijeta i čovječanstva začće je koje je usmjereno prema rađanju Krista.

U svojim spisima Rupert otvara nov pristup Marijinoj osobi i njezinu poslanju u Crkvi. Ako se u prethodnim stoljećima više gledalo na Marijinu ulogu pri utjelovljenju Sina Božjega, od XII. st. počinje promatranje njezine uloge na Golgoti, pokraj Sina otkupitelja. Naglasak se premješta od Majke Božje prema majci svih ljudi, od uloge koju je imala pri navještenju na službu koju je dobila na Kalvariji. Marijina uloga kraj Isusova križa postaje sve prisutnija u bogoslovlju i u vjerničkoj pobožnosti. S tog zrenika bolje se razumije značenje Marijina sudjelovanja u žrtvi Raspetoga kao i primjernost njezine nepokolebljive vjere u odnosu na Crkvu i na Isusove riječi: "Ženo, evo ti sina!" (Iv 19, 26).

U Marijino majčinstvo uključen je ne samo ljubljeni učenik nego svi Isusovi učenici. Ona je njihova duhovna majka. Na taj način razvija se vjernička težnja da uspostave neposredan odnos s Gospodom koji se temelji na ljubavi i sinovskoj odanosti.

dar-ko

Najsavršenije ostvarenje vjere

Po želji i odredbi pape Benedikta XVI. ove godine 11. listopada započinje *Godina vjere* kojoj će obilježavanje završiti dogodine 24. studenoga na svetkovinu Krista Kralja. Papina je želja da kroz to vrijeme produbimo i osvježimo istinsku vjeru u Boga te primjenjujemo sredstva prikladna za življenje osobne vjere u današnjem vremenu. Za lakše i plodonosnije produblјivanje i življenje vjere u konkretnim životnim prilikama od velike nam koristi mogu poslužiti ostvareni primjeri izvanrednih vjernika koje možemo nasljedovati.

Katekizam Katoličke Crkve, kojemu se 20. obljetnica proglašenja poklapa s datumom početka *Godine vjere*, ističe da je „*Djevica Marija najsvršenije ostvarenje vjernih poslušnosti*“ (br. 144), a „*Crkva u Mariji štuje najčistije ostvarenje vjere*“ (br. 149). Zbog toga ćemo za „Marijine“ čitatelje u nekoliko brojeva prošetati s Marijom kroz novi katekizam da bismo gledajući tako svijetao lik i sami naučili prakticirati poslušnost vjeri u vlastitu životu i *prihvatiti Kristovu ljubav koja nadilazi svaku spoznaju*.

KATEKIZAM - SKLADNA SIMFONIJA VJERE

Katekizam je knjiga koja sadrži sažeti tumač poklada kršćanske vjere i morala. *Katekizam Katoličke Crkve* sastavljen je

prema učenju i smjernicama Drugoga vatikanskog sabora, na kojega je 30. obljetnicu otvorenja i proglašen apostolskom konstitucijom pape Ivana Pavla II. koja započinje znakovitim riječima *Fidei Depositum = Polog vjere*.

Smjernice za izradu toga katekizma postavila je Biskupska sinoda održana 1985. Tom su prigodom biskupi naglasili da *treba iznositi siguran nauk, prilagođen suvremenom kršćanskom životu, a izlaganje toga nauka mora biti biblijsko i liturgijsko*. Godina vjere je osobita prigoda za sve vjernike da nauče i usvoje životno opredjeljenje *kako je temelj kršćanske vjere susret s*

djelom i osobom Isusa Krista koji životu daje nova obzorja a time i odlučujuće usmjerenje, kako se izrazio Benedikt XVI. u enciklici Bog je ljubav.

Proglašavajući Katekizam, papa Ivan Pavao II. *s dubokim osjećajem radosti naziva ga skladnom simfonijom vjere i moli Presvetu Djevicu Mariju, Majku utjelovljene Riječi i Majku Crkve, da svojim moćnim zagovorom podrži katehetsko zalaganje cijele Crkve na svim razinama, u vrijeme kad je Crkva pozvana na novi blagovjesnički napor.*

Katekizam je razdijeljen u četiri osnovna dijela: Krsno ispovijedanje vjere; Slavlje kršćanskih otajstava u sakramentima; Zapovijedi koje uređuju kršćanski život; Kršćanska molitva s posebnim odsjekom o Molitvi Gospodnjoj. Tu je Crkva kao razborit i brižan domaćin iznijela *ново i staro* (Mt 13, 52) kako bi vjera uvijek bila istovjetna, a istovremeno i izvorište vječno novoga svjetla.

VJERODOSTOJNI I RADOSNI SVJEDOCI

Ispravna vjera u jednoga Boga i prihvaćanje Božjega plana objelodanjena u Kristu Isusu sadržaj je što bi ga svi kršćani trebali osvjježiti i upotuniti kroz ovu godinu. I tako obnovljenu i utvrđenu vjeru u djelo provoditi da, s pravom, možemo reći zajedno sa sv. Pavlom: *Znam kome sam povjerovao* (2 Tim 1, 12). Razrađujući tu misao Katekizam (br. 150) naglašava da je *vjera prije svega čovjekovo osobno prianjanje Bogu i istodobno, neodvojivo od toga, slobodan pristanak uzva istinu što ju je Bog objavio.*

Time je istaknuta čvrsta i nerazdvojiva povezanost življene vjere i vjerskog

sadržaja. To je ista vjera što su je životom ispovijedali i smrću potvrdili apostoli i mučenici, a naučavanjem produbljavali crkveni naučitelji. I jedni i drugi su izvorni svjedoci vjere, živi primjeri da se i u ovozemaljskom progonstvu, s pomoću Božjom, može ostvariti vjernički ideal i ono što sami vjeruju drugima priopćiti. To je cilj ove godine vjere.

NAJSAVRŠENIJE OSTVARENJE VJERE

Vrhunac izražavanja vjere je ponizno prihvaćanje Božje volje izražene na zajedničkom ili osobnom planu i usklađivanje konkretnog djelovanja prema tako spoznatoj Božjoj želji. Osobito ako osobne želje i planovi nisu u skladu s Božjim poticajima. Lako je biti poslušan Božjem glasu kad je u skladu s našim osobnim očekivanjima. Ali što činiti kad to nije tako ili kad nam se čini da je to nemoguće? Kako prihvatiti činjenicu da *Bogu ništa nije nemoguće?* (Lk 1, 37).

U tome je Marija savršen primjer za nasljedovanje. Njezin pristanak i odgovor Bogu u trenutku navještenja savršen je izraz vjerničke poslušnosti: *Evo službenice Gospodnje, neka mi bude po tvojoj riječi!* Tu je veličinu prepoznala i Elizabeta: *Blažena ti što povjerova! ... Zbog toga će te svi naraštaji zvati blaženom.* A to je Marija postigla jer je čvrsto vjerovala Bogu i često razmišljala o Božjim riječima. I tako je rasla u vjeri cijeloga života. Nije se pokolebala da će Bog ispuniti svoju riječ ni u posljednjoj kušnji kod smrti svoga Jedinca. Zato u Mariji štujemo najčistije ostvarenje vjere.

Marko BABIĆ

Čudo

Gospine krunice

Talijanski slikar, kipar i arhitekt *Giorgio Vasari* (1511.-1574.), poznatiji kao povjesničar umjetnosti, kulturnim djelovanjem obilježio je prijelazno razdoblje između renesanse i baroka. Napisao je traktat o talijanskim umjetnostima *Životi poznatih talijanskih slikara, kipara i arhitekata, od Cimabue do naših dana*. Prvo izdanje objavio je g. 1550., a drugo, prošireno, g. 1568., oba u Firenci. Zbog preduga naslova, za traktat se koristi kraći naziv - *Životi*. U pet poglavlja opisao je život i djela više od 160 umjetnika te postao prvi pisac povijesti talijanske umjetnosti i preteča suvremenih likovnih enciklopedija. Prvi je upotrijebio pojam *stile gotico* - za gotiku, *rinascita* - za renesansu i *maniera* za manirizam, koji se i danas koriste.

ŽIVOT BOGAT PLODOVIMA

Svestran humanist, umjetnost je učio u Firenci. Bavio se graditeljstvom, kiparstvom i slikarstvom. Sudjelovao je u gradnji firentinskih palača Uffizi, Vecchio i Pitti, kao i na pizanskoj palači Carovana. Postavio je mnoštvo oltara u prigodi tridentske obnove, među kojima su najpoznatiji u bazilici Santa Maria della Novella u Firenci.

U velikoj dvorani Salone dei Cinquecento u Palazzo Vecchio u Firenci, izradio je g. 1567. fresku *La Sconfitta* koja prikazuje pobjedu

Firentinaca nad Pizanima. U Brunelleschijevoj kupoli u katedrali Santa Maria del Fiore u Firenci, od g. 1572. do 1579. oslikao je *Posljednji sud*. Izradio je mnoštvo oltarnih pala, osobito u toskanskim crkvama.

Živeći u vremenu između renesansnog realizma i barokne kićenosti, u manirističkoj individualnosti, naglašujući pre više tehničku savršenost, Vasari je, udaljujući se od savršene geometrijske perspektive i skladnih proporcija, izdužujući likove u neprirodnom prostoru, a umnažajući sadržaj suvišnim pojedinostima, kao i njegovi suvremenici, pokušao stvoriti neki umjetni likovni stil. Odnosno, kad su Michelangelo, Leonardo i Raffaello, odustali od harmonije i klasičnoga realizma, njihovi sljedbenici, stvarajući nemirne kompozicije, nastojali su ponavljati dostignuća poznatih majstora renesansne likovne umjetnosti unoseći subjektivni pristup, osobnu maniru. Tako je Vasarijev manirizam postao protu-renesansna umjetnost. Da bismo ga upoznali kao slikara, jedno njegovo likovno djelo poslužiti će nam kao matrica za proučavanje.

MATRICA ZA PROUČAVANJE

U dominikanskoj crkvi Santa Maria della Novella u Firenci, Vasari ima udio kao kipar i slikar. Iako sagrađena u gotičkom stilu, prema tridentskoj liturgijskoj obnovi, crkva je od g. 1565. do 1575., popunjena neskladnim oltarima u pomoćnim ladama. Upravo u lijevoj lađi, u srednjem traveju, na retablu svoga kamenog oltara, prema narudžbi bratovštine sv. Krunice, postavio je g. 1570. oltarnu palu, ulje na platnu *Gospa od Krunice*. Novim oltarom, retablom i

ČUDO KAO PLOD KRUNICE

U manirističkom stilu umnažanja likova bez iluzionističke perspektive, Vasari je prikazao čudo koje se dogodilo pri molitvi krunice. Dok su vjernici molili krunicu, pridružila im se Gospa s Isusom u naručju, u društvu anđela i svetaca, noseći veliku krunicu, na kojoj su zrnca povezana ukrasnim lancem. Krunica je, zapravo, dar Boga Oca koji s neba širi ruke i šalje Duha Svetoga, u obliku bijeloga goluba.

Dok anđeli sa svecima, u gornjem dijelu slike, pridržavaju oslikanu krunicu sa zlatnom krunom, Gospa pruža ruku za poljubac, a Isus blagoslivlje. Dva anđela šire Gospin plašt kao simbol obilja milosti, u koji su umotani kršćanski sveci i pobožni vjernici, među kojima dvojica dominikanaca, vjerojatno sv. Dominik i Heinrich Seuse, začetnik pobožnosti krunice. Pri dnu slike, kao svjedok događaja, vjerojatno papa Pio V. (+1572.), veliki zagovornik krunice, potiče vjernike na molitvu.

Iako je slika prenatrpana likovima, tako da njihovo neskladno grupiranje prividno stvara više zrenika i otežava kompozicijski sklad, Vasari je, igrom svjetla i sjene, koristeći kontrastne boje, uspio "čudo krunice" prikazati "čudnovato", tj. kao nadnaravni događaj, pun živosti i razdraganih pokreta. U želji da bude što uvjerljiviji, kao protureformatorski katolički borac za "marijanska prava", nasuprot reformatorskim evangelističkim osporavanjima Gospinih zasluga, Vasari je taj sakralni motiv ritmički uklopio u stilsko razdoblje svoga vremena.

Ante Branko PERIŠA

oltarnom palom prekrpio je, ali nije uništio, Masacciovu zidnu fresku Presv. Trojstva. Kad su se g. 1861. dominikanci odlučili za obnovu crkve u izvornom obliku, odspojen je kameni oltar, a pala premještena na oltar u kapelu Bardi u poprečnoj ladi.

U početku je kapela služila za molitvu Gospinoj bratovštini, zatim ju je Riccardo Bardi di Vernio oko g. 1335. preuredio za obiteljsku kapelu, a g. 1336. posvećena je Grguru Velikom. Obnovljena je g. 1715. i posvećena sv. Dominiku. Umjesto slike *Madonna dei Laudi*, poznatija pod imenom *Madonna Rucellai* (danas u galeriji Uffici u Firenci), koju je g. 1285. izradio Duccio di Buoninsegna, postavljena je g. 1861. Vasarijeva slika *Madonna del Rosario*.

Znanje o vjeri, vjerom o znanju

Na početku nove školske godine ponovo su nove knjige u starim torbama i stare muke u novim razredima. Sjesti u klupe i ponovo se uhvatiti knjiga dužnost je svih školaraca. Neki su predmeti lakši, drugi teži, a tako i knjige. Sklonost prema gradivu, darovitost, spretnost i simpatičnost nastavnika olakšavajući su čimbenici za savladavanje zadataka. A krilatica „što se mora NIJE teško“, motivira na bezuvjetnost pri savladavanju zadataka.

OBVEZATNI I IZBORNI PREDMETI

Postoje obvezatni i izborni predmeti. Kad bi matematika, hrvatski, povijest... ili koji drugi obvezatni predmet bio na listi izbornih predmeta, ne znam kako bi prošao. Znam da je minimum školskoga gradiva potreban za život, neovisno o osobnim simpatijama prema predmetu ili nastavniku koji ga predaje. Svaki se predmet može savladati, a na nastavniku i đaku je da se potrude. Roditelji su samo suradnici koji mogu malo pogurati dijete i motivirati ga da bude bolje. Razred je moguće završiti bez nekih predmeta. Među njima su i neki koji su vrlo korisni u životu, ali po mišljenjima nekih nisu neophodni. U te spada i školski vjeronauk. Tjelesni odgoj na listi je obvezatnih predmeta, ali se zbog zdravstvenih razloga od njega može osloboditi. Đaci bi rado birali i nastavnike. Kao što nisu izabrali roditelje, nek

prihvate i nastavnike kao dio neizbježne stvarnosti. Ni nastavnici ne mogu birati đake. Uz malo ljubavi i poštovanja, bit će lakše disati i raditi.

VJERONAUK - ZNAK OSPORAVAN

Vjeronauk godinama nije bio školski predmet. Učio se u vjeronaučnim dvoranama i crkvama. Prije 21 godinu postao je školskim predmetom. Radosno prihvaćen od jednih i osporavan od drugih. Je li ijedan izborni predmet na udaru kao školski vjeronauk?! Koliko obraćenja i djece i roditelja kroz ovo vrijeme...? Možemo biti sretni i Bogu zahvalni što se u školi zna kad je Božić i Uskrs i da imamo božićne i uskrsne blagdane. Dobro znaju oni koji su na Božić sjedili u školskim klupama što im se pisalo kad ne bi došli u školu na Božić. Uskrs je uvijek nedjeljom, ali Veliki petak i Uskrsni ponedjeljak nisu bili oslobođeni od nastave. Danas, kad naše kršćanske blagdane uvažava škola i državna vlast, na nama je da ih obilježimo u punini obiteljskog zajedništva.

ŽUPNI VJERONAUK

To što je vjeronauk postao školski predmet ne znači da ne treba ići na vjeronauk u župi. Dogodilo se da na nj dolazi vrlo malo djece nakon primljenih sakramenata. Neki se roditelji sjećaju vremena odrastanja i druženja kroz vjeronauk sa svojim župnicima i kapelanima, kad su im crkva i vjeronaučna dvorana bili drugi dom. Kad bi blagdan bio u dan dogovoren za vjeronauk, djeca bi mjesto na vjeronauk išla na sv. misu. Danas je, na žalost, sve manje djece na blagdanskim misama.

RODITELJI - PRVI ODGOJITELJI

Roditelji su prvi odgojitelji. Ne treba očekivati da će netko drugi odgajati njihovu djecu. To je roditeljski glavni zadatak. Obitelj je Crkva u malom. Bila je i ostala osnova društva i Crkve koja je stoljećima skrivila o obiteljima.

Budućnost je obitelji upitna ako životom ne budemo promicali vrijednosti i ako u tome roditeljima ne pomognu i društvo i Crkva.

Mi koji radamo i odgajamo djecu ne samo za sebe, s pravom očekujemo pomoć i potporu izvana. Jesmo li zadovoljni onim što dobivamo jednakovrijedno je pitanju koliko smo zadovoljni i onim što dajemo.

ZNANJE O VJERI

Školski vjeronauk izborni je predmet.

Slobodni smo dijete upisati na nj ili ne, a kao roditelji vjernici dužni smo odgajati djecu i odgovarati na njihova pitanja o vjeri.

Poznajemo li mi roditelji toliko dobro vjeru, da nam nikakav vjeronauk ne treba? Ako poznamo ili pak mislimo da poznamo, dopustimo da nam netko u tom i pomogne.

Neka se naša djeca druže i s drugom djecom i zajedno rastu u vjeri i znanju o vjeri.

Vjera i znanje o vjeri nije isto. Možemo znati mnogo o vjeri i biti loši vjernici, a i to je znanje upitno ako je nedjelotvorno. Možemo li biti „dobri“ vjernici i ne znati mnogo o vjeri? Tko je zapravo dobar vjernik? Onaj koji ljubi Boga i bližnjega, čini dobra djela i drugom zlo ne nanosi... Ne zahtijeva li ta ljubav i spoznaju Onoga koga volimo i osobno preispitivanje kako volimo?! Sve to upućuje na to da je i veće znanje o vjeri potrebno, pogotovo danas kad političari i znanstvenici gledaju kroz granje stabla spoznaje. Za razlikovanje grana od stabla potreban je dar Duha Svetoga, da nam upravi pogled, misli, želje i životni smisao.

POŠALJI DUHA SVOJEGA

Marija nije znala da je Isusu biti u kući Oca svojega. Ni mi roditelji ne znamo uvijek više od svoje djece. Ne bismo li trebali biti ponizni i u svojim nastojanjima, kako bismo ih što bolje usmjerili?! Uvažavajući njihove osnovne potrebe za jelom, snom i odijelom, oslušujemo tiranje dječje duše. Osluškujući njihova srca, puno ćemo naučiti i ponoviti što smo zaboravili.

Na početku školske godine u župama se zazivalo Duha Svetoga za uspješan početak. Djela naše djece neka Gospodin prati svojom Milošću, uz puno ljubavi, strpljivosti, međusobnog razumijevanja i poticanja da budu svjedni da je i ova školska godina još jedna prigoda da se po nama i našoj djeci proslavi Gospodin.

Danijela DE MICHELI VITTURI

Iako je Bog čisti Duh, ljudi su ga uvijek nastojali na svoj način predočiti jezikom i pojmovima svoga prostora i vremena. Bog nema tijela ni obličja, i ne može biti prikazan, ali su likovni umjetnici izradili svete slike i kipove, preko kojih nam Bog, na neki način, postaje bliži i prisutniji ("Ja sam koji jesam!"), iako je on uvijek i svagdje nevidljivo prisutan.

"NE PRAVI SEBI UREZANA LIKA..."

Stari zavjet imao je zakon: "Ne pravi sebi urezana lika niti kakve slike onoga što je gore na nebu, ili dolje na zemlji, ili u vodama pod zemljom. Ne klanjaj im se niti im služi" (Izl 20, 4-5). Izrael se morao razlikovati od okolnih naroda, koji su se hvalili mnoštvom svojih božanstava. Na mnogo mjesta u Sv. pismu zabranjivano je klanjanje svemu onome što nije Bog, pa tako i izrađenim likovima. Bog je ipak naredio ili dopustio da se prave likovi koji bi simbolično vodili k spasenju u Utjelovljenoj Riječi, poput, npr., mjedene zmije u pustinji (Br 21, 4-9), kovčega Saveza i keruba (usp. Izl 25, 10-22). Nakon što je stigao u Obećanu zemlju, narod Božji našao se okružen poganima, koji su pravili kipove i njih štovali. Tako je bio u opasnosti da se i on za njima povede. Iako je bio svjestan da Boga ne može obuhvatiti zemaljska kuća (1 Kr 8,27), imao je svoj hram... Proroci su o Bogu govorili na ljudski način. On je "silni", onaj "koji blagoslivlje", "kažnjava"... Očituje se u "oluj", "ognju i vjetru"... (Izl 20,18) ili u tišini gdje puhuje blagi lahor (Post 3,8).

"BIBLIJA SIROMAHA"

Već u početku kršćani su shvatili kako se starozavjetna zabrana o pravljenju slika i kipova odnosila na židovske prilike. Nakon što se Bog u vremenu zaodjenuo u čovječje tijelo i u Isusu Kristu živio među ljudima, čovjek o Bogu može stvoriti sliku onoga što je vidio. Usprkos tome, prvi kršćani radije su se služili znakovima i simbolima da bi postupno i po sličnosti počeli upotrebljavati likove iz tadašnjega poganskoga ikonografskog kruga, dajući im kršćansko značenje, uvodeći izrazito kršćansku ikonografiju, koja je već u 5. i 6. st. bila vrlo razvijena. Budući da ih je bilo dosta nepismenih i neukih, nisu se mogli potpuno odreći likovnih prikaza sveto-pisamskih prizora. Tako već u katakombama nalazimo slike i crteže kojima su prikazivali otajstva kršćanske vjere, koje nazivaju "Biblijom siromaha".

Nakon dobivanja slobode g. 313., slike se iz katakomba šire u nove bazilike. Kipovi su rijetki, vjerojatno zbog toga što su poganski idoli ili kumiri bili redovito napravljeni kao kipovi, pa da među kršćane ne bi ušlo pogansko shvaćanje. Kako su pagani nestajali, iščezla je i ta bojazan. Bez obzira na to, u Crkvi se u više navrata pojavio pokušaj izbacivanja svetih slika i kipova. Uslijed kristoloških rasprava pojavilo se pitanje, je li moguće i dopušteno prikazivati Kristovu ljud-

sku narav ne vodeći računa o njegovoj dvostrukoj naravi. Budući da se božansko ne može prikazati slikom, svako ljudsko prikazivanje mirisalo bi na krivovjerje ili bi u nj vodilo.

SLIKA ILI OSOBA KOJU PRIKAZUJE?

Svetim slikama počinje se u 4. st. iskazivati i posebno štovanje. Međutim, kršćanski puk upadao je katkad u praznovjerje. Držao je kako je u svetim slikama i kipovima skrivena neka tajstvena nebeska sila, pa je crkveno vodstvo na to brzo reagiralo. No, pod utjecajem islama i židovstva koji nemaju slika, u 8. st. napad na štovanje svetih slika poprima dramatične razmjere. Sabor u Hijereji određuje g. 754. da se unište. Polazeći od otajstva Utjelovljene Riječi, pobornici svetih slika opravdavaju njihovo čašćenje. Spor je riješen g. 787. na II. nicejskom saboru teološkim razlikovanjem između klanjanja koje se iskazuje jedino Bogu i štovanja koje se može iskazivati i stvorenjima. U tom smislu preporučuju svete slike i kipove "jer što češće vidimo (Spasitelja, Gospu i svece) u svetim slikama, to se snažnije u nama budi uspomena na njih". Tako, *tko poštuje neku sliku, taj zapravo iskazuje počast onome koga ta slika prikazuje*. Njezina vrijednost nije u njoj, nego u onom što ona prikazuje. Tako, dakle, čašćenje nije upravljeno slici ili kipu kao materiji nego osobi koju predstavljaju. "Ljepota i izgled slika poticaj su za moju molitvu. To je blagdan za

moje oči, kao što pogled na prirodu potiče moj duh da dadem slavu Bogu", veli sv. Ivan Damaščanski (+749.). I nakon toga bilo je povremenih trzavica, pa je pitanje svetih slika konačno riješio nakon gotovo stoljetne borbe g. 843. sabor u Carigradu dopuštajući njihovu izradu i štovanje. Slika je zadržala svoju moć i nastavila se razvijati.

SLIKE - POUKA I RAST U VJERI

Krajem srednjeg vijeka protestanti odbacuju kršćanske slike i kipove, dok Tridentski sabor g. 1563. ističe prikladnost i korist od njih i njihova štovanja te ujedno naglašava važnost crkvenog slikarstva i kiparstva. Budući da se čašćenje slika odnosi na osobe koje one prikazuju, Sabor potiče biskupe neka upućuju vjernike kako ih slike i kipovi poučavaju i utvrđuju u vjeri podsjećajući ih na dobročinstva i darove koje su od Boga primili oni koje slike i kipovi predstavljaju, te ih potiču da nasljeđuju ono što vide naslikano i u kipu izrađeno, kako bi sve više ljubili i poštivali Boga.

II. vatikanski sabor (1962.-1965.) potiče biskupe neka pripaze na umjetnička djela i saslušaju o njima savjete stručnjaka. Moli ih neka pomno paze da se ne otuđe i rasprše bogoštovni predmeti i ostale dragocjenosti koje rese Božje kuće (*Sveti sabor*, 126). Ujedno opominje "sve sinove Crkve" neka "savjesno vrše ono što je u prošlim vremenima bilo odlučeno o štovanju slika Kristovih, bl. Djevice i svetaca" (*Svjetlo narodâ*, 67).

Petar LUBINA

Marijini obroci

Isusovu pozivu da pođu po svem svijetu i propovijedaju evanđelje, odazvali su se brojni misionari i misionarke. Diljem svijeta toliki i danas pronose Radosnu vijest, uz velika odricanja, pa i žrtvu svoga života. Uz Misijsku nedjelju o njima razgovaramo sa *s. Jancintom Petrović*, misionarkom u Beninu.

- *Otkuda ste Vi, sestro?*

- Rođena sam u Brezovu Polju, u župi Žepče u Bosni. U 15. godini stupila sam u Družbu Marijinih sestara od Čudotvorne medaljice. Radila sam 20 godina kao medicinska sestra u domu za stare i nemoćne, a onda odgajala sestre pripravnice i osjetila želju za misijskim radom. I otišla sam 18. rujna 2003. u afričku državu Benin, u selo Malawi. Ondje su naše tri kuće, voditeljica sam u jednoj. Uz mene su i dvije sestre iz Hrvatske kao i devet Beninki.

- *Koje je vaše poslanje?*

- Pomažemo starima, napuštenoj djeci i siromašnim obiteljima liječenjem, katehezom i molitvom, a sada i Marijinim obrocima.

- *Marijini obroci, što je to?*

- Vizija Marijinih obroka je učiniti da ni jedno dijete na svijetu ne gladuje. To je globalni pokret koji uspostavlja projekte prehrane u najsiromašnijim zemljama, u kojima glad i siromaštvo sprečavaju obrazovanje. Projekt je započeo g. 2002. s prehranom 200 djece u Malawiju.

Hraneći se besplatnim dnevnim obrokom u školskoj kuhinji, djeca stječu i potrebno obrazovanje koje im može pomoći izaći iz siromaštva. Više od 500 djece dolazi svakog dana u školu jer dobivaju obrok koji im je jedini toga dana. Otkad su za nj dočuli, sve više djece školske i predškolske dobi odazivaju se obrazovanju.

- *Tko se brine da to sve funkcionira?*

- Zahvaljujući mnogim donatorima i podupirateljima brinemo se mi sestre i mjesni dragovoljci. Ja sam zadužena za čuvanje i raspodjelu financijskih sredstava potrebnih za rad kuhinje u Osnovnoj školi Hundija u Beninu. Školu su otvorili *Marijini obroci Hrvatske*. Zahvalni smo za svaku kunu koju dobijemo, jer vrijednost dara i odricanja naših darivatelja više je nego što oni misle. Tako spašavaju živote i sudjeluju u širenju evanđelja kojim se duše pridobivaju za Kraljevstvo Božje.

- *Vaši prvi dani u misijama...*
- Najteže iskustvo doživjela sam već prvih dana. U naručju sam držala dijete koje je umiralo od gladi. I umrlo je. To me dodatno potaknulo ostati u misijama i dati sve od sebe kako bih pomogla gladnu, bolesnu i napaćenu narodu, osobito djeci. Ukoliko žele preživjeti, roditelji su prisiljeni prodati svoje kćeri za udaju s nepoznatim muškarcima. Iz ovog razloga otvoren je zavod za djevojčice u kojem ih je našlo utočište 60, od 5 do 17 godina. Roditelji su sretni, jer se tako njihovim kćerima omogućuje obrazovanje i život u slobodi, a oni su lišeni teška čina, prodaje djeteta zbog siromaštva.
- *Što je s djecom bez roditelja?*
- Otvaramo sve više sirotišta za takvu djecu. U jednoj kući trenutačno ih je smješteno 26.
- *A što je s odraslima?*
- Katehezama ih pokušavam poučiti planiranju obitelji i izbjegavanju različitih praznovjerja.
- *Vi ih i liječite?*
- Da. Gotovo smo sve i medicinske sestre, pa ih i liječimo koliko znamo, pod afričkim stablima, slušajući o njihovim zdravstvenim tegobama. Teško se dolazi do lijekova, ali snalazimo se koliko je moguće.
- *A pronošnje Radosne vijesti?*
- To je naša prvotna zadaća. Uz molitvu je sve lakše. Ovdje ima mnoštvo vjera, pa je puno nekrštenih. No, svi zajedno s nama mole, idu na vjeronauk, ali tek kada postanu punoljetni odlučuju hoće li biti kršćani katolici, pripadnici neke druge sekte ili će ostati pogani. U neimaštini, poradi kakva dobitka često prelaze iz sekte u sektu.

Problem je što oskudijevamo sa svećenicima. Njihova je prisutnost vrlo rijetka.

- *Vaša družba nosi Marijino ime.*

- Da. Marija je naš uzor predanja Bogu i čovjeku, naša savjetnica i učiteljica. Naša je zaštitnica i pomoćnica u širenju evanđelja.

- *Kako u Beninu štujete Mariju?*

- Na različite načine. Okupljaju se oko njezina kipa. Rado nose Gospinu medaljicu i sličicu, mole njezin zagovor i pomoć u potrebi, za zdravlje, za obraćenje u obitelji... Žene mole za plodnost i za svoje muževe, osobito da se ostave alkohola, koji je veliko zlo za njih same i za čitavu obitelj.

- *A jesu li joj zahvalni?*

- Gospi rado iskazuju zahvalnost za uslišanje. Nose joj darove prema svojim mogućnostima, daju za sv. mise, pale svijeće... Supruge i majke kao posebnu gestu zahvalnosti donose platno Gospi za haljinu. One žele da Gospa, kao i one, ima haljinu. To im čini osobitu čast. Zato s ljubavlju odabiru platno za Marijinu haljinu.

- *Mole li krunicu?*

- Mole. Osobito u svibnju i listopadu. Svaka desetica moli se na drugom jeziku, pa i na hrvatskom. Pjevamo i litanije. Na kraju svibnja imamo procesiju s Gospinim kipom kroz cijelo selo. Tomu se naročito raduju i s ušitom pjevaju i plešu.

- *Zbog miješanih vjera, ima li izgreda?*

- Nema. Sve prođe u miru. Mi nikoga ne diramo i ne izazivamo. Vjerujemo da Gospa blagoslivlja i štiti cijelo selo i svako ljudsko biće, jer je ona Majka cijeloga svijeta i svakog čovjeka.

Nedjeljka ANDRIĆ-NOVINC

Božji je to dar

Ručak je bio u njihovim dvorima. Uzvanika môre. Svi smo se potrudili uveličati proslavu, počevši od darova do odijela. Izuzetna čast bila je biti pozvan, pa smo se svi željeli predstaviti u najboljem svjetlu, pokazati kako nam je ondje mjesto, kako onamo pripadamo. Jer, ne slavi svaki dan najbogatija i najuglenija obitelj u mjestu.

- Kad su se ženili, nije bilo slavlja! - kazala je domaćinova majka.

- Nije ga ni moglo biti, jer mu je prvi brak bio sklopljen u crkvi! - šapnuo je moj pogani jezik.

Mati je nastavila:

- Željeli smo to proslaviti kad se mali Stipe rodio, ali nam je tada djed Stipe umro, pa je i krštenje prošlo bez slavlja.

- O, Bog mu se duši smilovao! Stari djed Stipe bio je dobar i pošten čovjek! - morala sam priznati.

Majka je nastavila:

- Zato slavimo sada i vjenčanje moga sina Stipe, i rođenje maloga Stipe i prvu svetu Pričest maloga Stipe! Sve u jednom! Neka se zna da ova obitelj slavi, da ne škrtari.

- O svemu može govoriti, osim o škrtarenju. Ako su se željeli pokazati, uspjeli su! - šapćem Romeo za vratom!

- Ostavi me, ženo, na miru! Jedi i pazi što govoriš!

Što može dobra žena doli poslušati?!

Gotovo da više nisam usta otvorila.

Na kraju dana i slavlja prije samog pola-

ska kući, opraštali smo se od domaćina hvaleći u glas slavlje koje su priredili.

Dok sam stiskala ruku malom Stipi, našem slavljeniku, ne znam zašto, ali mi je pred oči iskočila njegova slika u ministrantskom odijelu. Rekla sam bez ikakve primisli:

- Hoćeš li nastaviti s vjeronaukom pa ministrirati u našoj crkvi?!

- Hoće! Da mi ga svećenici zlostavljaju! - čuo se odgovor njegova oca koji je stajao iza mojih leđa!

Na trenutak sam ostala bez daha, a onda je grunulo iz mene:

- Ne bojiš se da ga tvoji prijatelji i tajkuni zavedu s pravog puta?!

Nastala je mrtva tišina. Usta otvorenih buljili su pravo u mene. Ja sama, a njih toliko. Sude li mi? Ili su na mojoj strani? Ta svi znaju kako je Veliki Stipe od siromaha došao do svega ovoga. Postoji samo jedna jedina budala, koja se usudila to izreći! Ja, ja i opet ja!

- Pazi što govoriš! - rekao bi Romeo, ali njega sada nema. A ja sam rekla to što sam rekla. Što bi stari ljudi kazali:

Lupnula i ostala živa! Bože, jesam li uistinu živa! Ili ovo možda sanjam!

- Ja ti samo mogu posvjedočiti da je meni u odgoju i podizanju moje četvero djece, naravno, uz moje zalaganje, najviše pomogla Crkva. Konkretni i nesebični dragi ljudi, svećenici i časne sestre. Ti dobri i plemeniti ljudi pratili su moju djecu od rođenja sve do braka.

I dandanas, ako bih ikome mogao povjeriti svoju djecu i savjetovati im kome da se obrate, bilo bi: Idi u crkvu i pitaj prvog svećenika na kojega naiđeš! Ne boj se, neće te oni navući na zlo! - snažan glas moga muža razbio je tišinu i prisiljavao me da stojim poput kipa.

- Moje iskreno mišljenje i moje iskustvo govore mi da je gotovo nemoguće odgojiti dobra i čestita čovjeka bez izgaranja roditelja i pomoći Crkve. Ne zavaravamo se, ne može roditelj sve, potrebna je Crkva, Isus Krist, Duh Sveti, Majka Božja.

Zaboravljamo koliko su naši stari molili, podizali crkve, vršili zavjete i pokoru. Ne sjećamo se tko nam je Domovinski rat iznio - naravno, branitelji, ali uz Božju pomoć, uz Gospin zagovor. Zar čitava Hrvatska nije molila? I, dragi moj Stipe, budi ponosan ako tvoj sin nastavi ići u crkvu i postane ministrant, budi vrlo, vrlo ponosan! - završio je moj muž grleći našega domaćina Velikoga Stipu. Val topline preokrenuo je do malo prije skamenjena lica u osmijeh. Ruke su mi otešćale, srce se uzlupalo. Bila sam silno ponosna na moga Romea. On i Veliki Stipe očito su imali o čemu razgovarati, jer su sjeli jedan do drugoga, nalili čaše i nazdravili. Ne znam čemu, ali mislim da je bilo na dobro, tim više što su mi se pridružile Stipina majka i baka te me pozvale da navratim kad budem imala vremena.

Kod kuće sam zahvaljivala Gospi što me spasila od sramote. Sjetila sam se njezinih riječi u Kani Galilejskoj poslužiteljima na svadbi: "Što god vam rekne, učinite!" Otvorila sam Sveto pismo i pročitala da i Romeo čuje: *"Ta milošću ste spašeni po vjeri! I to ne po sebi! Božji je to dar! Ne po djelima da se ne bi tko hvastao. Njegovo smo djelo, stvoreni u Kristu Isusu za dobra djela, koja Bog unaprijed pripravi da u njima živimo"* (Ef 2, 8-10).

- Pročitaj to još jednom! - došlo je iz Romeovih usta prije nego je zaspao.

R. T.

Zaboravljeni hrvatski misionar

U gotovo tisućljeće i pol neprekinuta postojanja Nerežišća na Braču, inače povijesne otočne prijestolnice, jedan od njihovih najučtenijih žitelja nesumnjivo je trostruki rimski doktor *don Frane Fabris*, rođen u Nerežišćima 3. kolovoza 1851. Don Franin otac Josip kovač je iz Zadra, a majka Damjana Harašić tkalja iz Nerežišća. Od stotine svećenika, koliko su ih Nerežišća iznjedrila od g. 1400. do danas, rod don Franine majke dao je čak osmoricu svećenika Harašića.

SVJETSKI PUTNIK

Prvi piščev susret sa spomenom don Frane Fabrisa bio je u brojnim rukopisnim svescima zapažanja, dijelom vođenih na latinskom jeziku, nerežiškog župnika, rodom iz Milne na Braču, don Ivana Babarovića (1896.-1980.). U njegovu zapisu o don Frani od 17. svibnja 1958. nalazimo i ovo: *"Imao je deset godina kad mu je umrla majka. Brat mu se Diodato (=Božidar) oženio u Milni, gdje mu je umro i otac Josip. Don Frane je često dolazio u Milnu kod brata Diodata, povratnika iz Chicaga, koji je u Milni imao kuću s trgovinom. Za nas je djecu don Frane izgledao poput kakva strašila, kad je kao svećenik nosio bradu. Govorilo se po Milni da je propješačio od Rima do*

Jeruzalema, da je misionario po svijetu, primjerice u Meksiku, da je propovijedao u Parizu, da kao misionar poznaje mnoge jezike. Uza sav taj idealizam bilo je kod njega i praktičnosti. Imao je dionice željeznica u SAD koje je dobro unovčio, kupio palaču u Rimu i ondje proboravio zadnje godine života. Nakon smrti kuću je ostavio djeci brata Diodata i ostale trojice braće u Meksiku, koji su kuću prodali i novac međusobno razdijelili. Kad se udomio u svojoj palači u Rimu, vrlo je rijetko zalazio u Milnu. Diodatov sin mi je pripovijedao da je don Frane silno volio Rim i od njega se nije rastajao. O don Frani nitko nije ništa napisao."

TROSTRUKI DOKTOR

Upravo navadena Babarovićeva tvrdnja prestala je vrijediti g. 2001., kad je don Slavko Kovačić, koliko mi je poznato, prvi pisao o don Frani u zborniku o Papinskom hrvatskom zavodu sv. Jeonima u Rimu. Kao svećenik meksičke biskupije Puebla de los Angeles, don Frane je u studenome g. 1882. započeo svoj rimski doktorski studij, smješten u Latinsko-američkom zavodu. U zavodu pak sv. Jeronima proveo je dvije akademske godine (1889.-1891.), kad je postigao doktorat iz crkvenog i građanskog prava na pravnom fakultetu Rimskoga sjemeništa u Sv. Apolinaru. Prije dolaska u hrvatski zavod položio je doktorate iz mudroslovlja i bogoslovlja na odgovarajućim fakultetima učilišta sv. Tome Akvinskoga. Tijekom studija postao je članom svećenstva Zadarske nadbiskupije. Iz molbe za primanje u zavod sv. Jeronima doznajemo za sve neprilike

*Nerežiška župna crkva Gospe Karmelske
u kojoj je kršten don Frane Fabris*

koje je u vrijeme svoga školovanja morao prebroditi da bi postao svećenik i potom nastavio viši studij. Među ostalim, navodi da je prespavao pod vedrim nebom preko 700 noći, ponekad i usred zime, dnevno pješao po više od 22 kilometra te bio prisiljen raditi kao kovač, strojar, ličilac, zidar, ciglar, mornar, ribar i sl.

RIMSKI GRAĐANIN

Tri i pol desetljeća nakon što je oženčan trećim doktoratom don Frane se doživotno nastanio u Rimu. Posredovanjem nadb. Nikole Eterovića, generalnog tajnika Biskupske sinode u Rimu, Rimski vikarijat priopćio je

25. siječnja 2012. podatke o don Franinu boravku u Vječnome Gradu. U uredovanju Vikarijata don Frane je nazočan od g. 1926., kad se doselio u Rim (*Via Piè di Marmo, 18*) do 1935. godine. Otada se njegovo ime više ne nalazi među svećenicima nastanjenima u Vječnome Gradu. Biskupijski vjesnici u razdoblju od g. 1927. do g. 1935. ne bilježe don Franinu smrt u Rimu. Povijesni arhiv Vikarijata posjeduje o don Frani podatak da je g. 1912. uzorno obnašao župničku službu u crkvi Naše Gospe od Pobjede u Newarku (New Jersey, SAD). Odande je između g. 1914. i g. 1916. otputovao u Europu (Austrija i Njemačka). Rimski građanski matični ured u računalnom sustavu nema unesene podatke prije II. svjetskog rata, da bi se ondje moglo doznati mjesto i nadnevak don Franine smrti nakon 1935. godine. Pouzdano se pak zna da nije umro u Zadru i drugdje u Hrvatskoj, gdje su već umreženi matični podaci iz vremena između dvaju svjetskih ratova.

Ne gubeći nadu da će se s vremenom razjasniti nejasnoće gdje je i kada don Frane umro, izlaganje o tome visoko izobraženu svećeniku koji je duboko usvojio Akvinčevu misao da je *"čovjekova sreća u znanju i savršenstvu uma"*, zaključujemo Babarovićevim riječima kojima je i započet ovaj prikaz: *"Ovih nekoliko redaka posvetio sam ovome neobičnom liku, nepoznatom svjetskom misionaru iz Nerežišća, koji je kao siročić zašao iz svoga rodnog mjesta u široki svijet, stekao dobar ime-tak i ostavio kosti u Rimu, a da se gotovo nije ni znalo da je rođen na Braču i to u Nerežišćima."*

Josip FRANULIĆ

Hrvatski posaborski plodovi

U Rimu je od 4. do 9. rujna održan 23. međunarodni mariološko-marijanski kongres, koji je raspravljao na temu *Mariologija od II. vatikanskog sabora: prihvata, prosudba i perspektive*. Na njemu je, među 16 skupina, sudjelovala i hrvatska jezična sekcija koja je predvodio dopredsjednik Hrvatskoga mariološkog instituta Katoličkoga bogoslovnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu fra Ivan Karlič s tajnikom Tomislavom Filićem. Bio je to 10. nastup hrvatske jezične sekcije na takvu međunarodnom kongresu od osnutka Instituta, a njezini članovi bili su ovog puta udomljeni dijelom kod sestara bl. Marije Propetoga Petković i kod franjevac na Antonianumu.

TEOLOŠKA DOMIŠLJANJA

U radu hrvatske skupine ovog puta sudjelovalo je 12 članova, a radila je u dvorani na prvom katu Antonianuma. Prvog popodneva, 5. rujna, radom je ravnao dopredsjednik HMI fra I. Karlič, a održana su četiri predavanja. Prvo predavanje, koje su zajedno napisali I. Karlič i s. Marija Pehar, pod naslovom „*Izvrstan i jedinstven primjer i djevice i*

majke“ (LG, 63), teološka interpretacija i ekumenske perspektive, prikazala je s. M. Pehar, a nakon nje o tome *kako je doživio II. vatikanski sabor izbliza, osobito slušajući rasprave o pitanjima mariologije i marijanske pobožnosti*, predavanje je imao Adalbert Rebić. Posebno je bilo zanimljivo slušati o radu fra Karla Balića, koji je pripremao tekst koji je ušao u saborsku uredbu o Crkvi kao njezino VIII. poglavlje, i putu koji je sve taj tekst prošao dok je došlo do njegove konačne redakcije, kojega se prva verzija mogla vidjeti u rukopsu izložena u predvorju kongresne dvorane na Antonianumu. Nakon predaha uslijedilo je predavanje o *krizi mariologije nakon II. vatikanskog sabora* koje je održao fra Josip Šimić, a zatim o *Mariji - slici prisutnosti Duga Svetoga* s. Nele Gašpar, koja se posebno oslanjala na prouke hrvatskih bibličara.

OD BOGOSLOVLJA DO ŽIVOTA

Drugog popodneva, 6. rujna, radom je ravnao fr. Marijan Biškup, a nastupilo je četvero predavača. Zajedničko predavanje mons. Vlade Košića i Andree Filić pod naslovom *Majčinstvo Marije i Crkve u svjetlu civilizacije ljubavi* prikazala je A. Filić. Bilo je zanimljivo slušati o istim mislima Tomislava Janka Šagi Bunića i kardinala Franje Šepera koje su se mogle čitati u Šagi Bunićevim knjigama propovijedi *Veliki Znak* (Zagreb, 1952.) i *Golubica mira* (Zagreb, 1956.) objavljenima već prije Sabora i čuti kao interventi u saborskoj dvorani među ocima. Fra Bruno Pezo prikazao je zatim *Marijin lik u spisima splitsko-makarskog nadbiskupa Frane Franića*, među kojima su i saborski interventi.

Nakon predaha fra Gabrijel Jurišić ocrtao je u svom predavanju *fra Jerolima Šetku kao apostola šovanja bl. Djevice Marije*, ističući pojedinosti kojima je doprinio hrvatskoj kulturi i marijanskoj pobožnosti pisanom riječju te u njima ostavio neizbrisiv trag. Nezaobilazan je njegov prinos hrvatskoj kulturi *Hrvatska kršćanska terminologija*, što su zapravo hrvatska kršćanska nazivlja, što ima malo koji narod. S. Martina Ana Begić iznijela je rezultate zajedničkog istraživanja s fr. M. Biškupom o *marijanskim propovijedima dominikanca o. Zlatana Plenkovića*. Praktičan pastoralni radnik znao je pred puk iznositi marijansko otajstvo kratko i jezgrovito, a u njemu prdožiti ono najvažnije.

KOLIKO SMO PRIHVATILI

Trećeg popodneva, 7 rujna, radom su ravnali do predaha fra Petar Lubina, a nakon predaha fra Bruno Pezo.

I trećeg dana održana su četiri predavanja. Kako su se redala, od bogoslovske misli bila su sve više usmjerena prema životnoj praksi. Prvi je govorio o *marijanskim homilijama objavljenima u Službi riječi od g. 1992. do 2011.* T. Filić. Zamijetio je da su za neke marijanske blagdane svi homiletski materijali obojeni marijanski, a u nekim gotovo nijedan, jer su se oni koji su ih pripravljali držali vremena i tjeskoba kroz koje smo prolazili. Filić je zatim pročitao i predavanje mons. Mate Zovkića u kojem je istražio *liturgijsko šovanje Marije Majke Crkve u Bosni i Hercegovini nakon II. vatikanskog sabora*, zaustavljajući se posebno na dvjema crkvama posvećenim tim naslovima - mostarska katedrala i župna crkva u Garevcu.

Nakon predaha fra Petar Lubina govorio je o *hrvatskim marijanskim svetištima u posaborskoj obnovi - o prihvatu i prilagodbi saborskih i posaborskih smjernica na primjeru sinjskoga svetišta* u čemu se zapravo zrcali više-manje svako hrvatsko Gospino svetište. Uz reproduciranje nekih uzoraka, nakon njega s. Katarina Koprek pokušala je ocrtao *Marijin lik u hrvatskim duhovnim šansonama koje su izvedene u 9 proteklih godina na Marijafestu u Molvama*, iznoseći problematiku vezanu uz njih i perspektive takvih pjesama. To je izazvalo i burnu raspravu oko pjesama koje se čuju po hrvatskim crkvama.

Nakon što predavači srede svoje dojmove i upotpune predavanja, ona će biti pripremljena za tisak i objavljena u zasebnu zborniku.

Kamenko JOLIĆ

Širiti svjetlo Riječi istine

Ove godine Svjetski misijski dan slavimo o 50. obljetnici dekreta o misijskom poslanju Crkve, o otvorenju Godine vjere i Biskupske sinode o novoj evangelizaciji. Riječi iz prigodne Poruke pape Benedikta XVI. mogu poslužiti kao kratki uvodi u pojedina otajstva krunice, da bismo molili da sve to pridonose da se ponovno potvrdi spremnost Crkve s većom hrabrošću i žarom zauzeti se oko misija da poruka evanđelja dopre i do najudaljenijih krajeva svijeta.

1. NAVJEŠTENJE MARIJI

Andeo ude k njoj i reče: "Zdravo, milost puna! Gospodin s tobom!" Na tu se riječ ona smete i stade razmišljati kakav bi to bio pozdrav.

(Lk 1, 28-29)

"Ne možemo ostati mirni promatrajući milijune svoje braće i sestara koji su također otkupljeni Kristovom krvlju, koji žive ne znajući za Božju ljubav", govorio je Ivan Pavao II. Krist "danas kao i nekoć - šalje nas po putovima svijeta da naviještamo njegovo evanđelje svim narodima na zemlji" (*Porta fidei*, 7). To navještanje "nije nešto neobvezatno: po naredbi Gospodina Isusa to je Crkvi dužnost da bi ljudi mogli vjerovati i da bi se spasili" (Pavao VI.).

Dok razmatramo o Anđelovu navještanju, molimo da se Crkva vrati apostolskom poletu što je resio prve kršćanske zajednice koje su bile kadre, navještanjem i

svjedočenjem, širiti evanđelje u čitavu tada poznatu svijetu.

Očenaš, 10 Zdravomarija i Slavaocu...

2. POHOĐENJE ELIZABETI

Tib dana usta Marija i pobiti u Gorje, u grad Judin. Ude u Zaharijinu kuću i pozdravi Elizabetu. Čim Elizabeta začu Marijin pozdrav, zaigra joj čedo u utrobi.

(Lk 1, 39-41)

Vjera u Boga, u naumu ljubavi što ga je Krist ostvario, prije svega je dar i otajstvo koje treba prihvatiti u srcu i životu i za kojeg treba uvijek zahvaljivati Gospodinu. Ali vjera je dar koji nam je dan zato da ga dijelimo s drugima; to je talent kojeg smo primili zato da može donijeti ploda; to je svjetlo koje ne smije ostati skriveno, već mora svijetliti čitavoj kući.

Dok razmatramo o Marijinu pohođenju Elizabeti, molimo da shvatimo da je vjera najvažniji dar koji nam je dan u životu i koji ne smijemo zadržati samo za sebe.

Očenaš, 10 Zdravomarija i Slavaocu...

3. ISUSOVO ROĐENJE

I dok su bili ondje, navršilo joj se vrijeme da rodi. I porodi sina svoga, prvorođenca, povi ga i položi u jasje jer za njih nije bilo mjesta u suratištu.

(Lk 2, 6-7)

"Ja o meni ako evanđelja ne navješćujem", govorio je Pavao (1 Kor 9, 16). Te riječi odzvanjaju za svakog kršćanina i za svaku kršćansku zajednicu na svim kontinentima. Mnogi svećenici, redovnici i redovnice, iz svih krajeva svijeta,

brojni laici pa čak i cijele obitelji napuštaju svoje zemlje, svoje mjesne zajednice i odlaze u ostale Crkve da svjedoče i naviještaju Kristovo ime, u kojem čovječanstvo nalazi spasenje.

Dok razmišljamo o Isusovu rođenju, molimo da bi svaki čovjek mogao, prvi put ili pak ponovno, čuti navještaj koji ozdravlja i pristupiti sakramentima, izvoru pravoga života.

Očenaš, 10 Zdravomarija i Slavaocu...

4. PRIKAZANJE ISUSA U HRAMU

Ta vidješe oči moje spasenje tvoje, koje si pripravio pred licem svih naroda: svjetlost na prosvjetljenje narodâ, slavu puka svoga izraelskoga.

(Lk 2, 30-32)

Susret s Kristom kao živom osobom koja gasi žeđ srca mora dovesti do želje da s drugima podijelimo radost te prisutnosti i da im pomognemo upoznati Krista da bi i oni sami iskusili tu radost. Treba s obnovljenim oduševljenjem širiti vjeru da bismo pro-

micali novu evangelizaciju zajednica i zemalja najstarije kršćanske tradicije, koji gube vezu s Bogom, tako da ponovno otkriju radost vjerovanja.

Dok razmatramo o prikazanju Isusa u Hramu, molimo, da ostanemo uvijek svjesni da smo u isti mah i oni kojima je evanđelje namijenjeno i oni koji su pozvani evanđelje širiti.

Očenaš, 10 Zdravomarija i Slavaocu...

5. NAŠAŠĆE ISUSA U HRAMU

Nakon tri dana nadoše ga u Hramu gdje sjedi posred učiteljâ, sluša ih i pita. Svi koji ga slušahu bijahu zaneseni razumnošću i odgovorima njegovim.

(Lk 46-47)

Kristova je poruka trajno aktualna, utkana je u samo središte povijesti i kadra je odgovoriti na najdublje nemire svakoga čovjeka. Zbog toga Crkva, u svim svojim sastavnicama, mora biti svjesna da "beskrajni obzori crkvenog poslanja i zamršenost sadašnje situacije danas traže obnovljene načine da bi mogli priopćavati učinkovito Riječ Božju" (*Verbum Domini*, 97).

Dok razmatramo o našašću Isusa u Hramu, molimo za novo prianjanje osoba i zajednica vjerom uz Evanđelje, u vrijeme velikih promjena kao što je ova kroz koju prolazimo.

Očenaš, 10 Zdravomarija i Slavaocu...

MOLITVA

Prati, Gospodine, svoje misionare u krajevima koje treba evangelizirati, stavi im prave riječi u usta, daj da njihov trud urodi plodom. (bl. J. H. Newman)

KAJO

Odahnimo pod Majčinim okriljem

Ne možemo mimoići mjesec listopad a da ne progovorimo o Mariji i njezinu čudesnom daru *ružariju*, koji nam ona pruža kao ljestve spasenja i uzlaska k vječnoj Ljepoti. To je potvrdila kod svojih ukazanja u Lurdu i u Fatimi. Nosila je oko ruku krunicu. Zato je se Bernardica nije bojala. Zнала je da je s Božje strane i da želi dobro. I molila je skupa s njom. Jednako tako i u Fatimi, gdje su se zbivala mnoga čudesa. A Marija je tražila molitvu i pokoru za obraćenje grešnika, za povratak Bogu svijeta, kojemu je prijetila opasnost zbog uvreda nanesenih Stvoritelju koje-ga većina ljudi neće da priznaju svojim Počelom i da ovisе o njegovim zakonima i zapovijedima ljubavi, koje smatraju zaprekom svojoj slobodi.

Lucija je tražila znak da bi mogla vjerovati da su to uistinu božanske objave, da je Prikaza uistinu Majka Božja. I Marija joj se obećala veliko čudo, koje se zbilo 13. listopada 1917., kad je ukazanja bilo nazočno oko 70 tisuća vjernika. Igra sa suncem bila je čudesna. Ono se odjednom otrgnulo i bližilo k zemlji da je satire. Ljudi su u tjeskobi zazivali Božje i Marijino milosrđe. Iako je padala kiša, nitko se nije stopio. Sunce se zaustavilo. Svima bijaše jasno da ta izvanredna pojava nije naravna nego znak Svesilnoga i traženje da se ljudi obrate svome Bogu.

Pape su uočili kolike milosti proistječu od moljenja krunice, pa su je preporučivali, obdarivši je mnogim oprostima. Pobjeda kršćanske vojske kraj Lepanta g. 1571. pripisuje se molitvi krunice. Tada je papa Grgur XIII. odredio da se prve listopadske nedjelje slavi svetkovi-na Kraljice sv. Krunice, a papa Leon XIII. da se u Gospinim litanijama uvede zaziv: *Kraljice sv. krunice, moli za nas!* Već se u 13. st. sv. Dominik molitvom krunice borio protiv Albingeza te se smatra da je tom molitvom obratio oko 100 tisuća inovjeraca. A u naše dane Lurd i Fatima čudesni su izvori mnogih milosti i ozdravljenja, koja se obično zbivaju s Presvetim. Jer, Majka Božja želi da svrati pozornost na onoga koji je srce svemira i svijeta, na svoga božanskog Sina, našega Otkupitelja i Spasitelja. A ona ga uvijek slijedi.

Odmorimo se u toj Ruži moljenjem krunice, da od svojih nevolja, bolesti, žalosti i rastanka s najmilijima, koji odlaze u vječni život, gdje ćemo i mi prispjeti - po milosrđu Božjem i Marijinu. Ta nam molitva treba postati kao očitovanje ljubavi najmilijoj Majci i vječnoj Ljubavi. I ne zaboravljamo je.

Ti si prvi pogled moje duše dok se budim i njezina posljednja misao kad san zatvara moje oči...

Zato o slatka i izvrsna Kraljice, primi neznatnu vrijednost mojih djela i Ti ih sama prinesi Bogu svemogućemu da bi, prikazana iz Tvojih ruku, stekla zaslugu u Njegovim očima. Nisi li Ti možda ona čista posuda od predragocjena zlata salivena sva od milosti, obložena smaragdima, safirima i svakom vrstom kreposti...?

(Henrik Suzo, *Posudo izabrana*)

s. Marija OD PRESV. SRCA

U praskozorje

*U svjetlu male zvijezde vidjeh
lik tvoj Majko
i na nebu raskoš probuđene zore
u sjaju novog dana
na beskrajnom svodu
osjetih u srcu kako raste more*

*spoznaje da duša svom ljepotom sjaji
i kad oblak tamni zastre naše čežnje
i kad val gorčine našim srcem zбриše
i kad nam se čini da nas nema više*

*jer žudnja te naša iz dubine vapi
tvoje ruke blage s blagoslovom mira
tvoje oči drage gdje se ljubav rađa
tvoj umilni pogled što stišava vale
po kojima mirno plovi naša lađa*

*u zatišje luke gdje nas čeka spokoj
gdje je milo čedo što nastavlja put
u sigurnost doma gdje toplinu pruža
ruka pomirenja i tvoj Majko skut*

Roza BRKUŠIĆ - Hrvoslava

Ufanje i ljubav

Radi se o dva zrnca krunice, o ufanju i ljubavi. Pošto sam nakon dosta godina ponovno naučila moliti krunicu, puno puta bila mi je to jedina utjeha. Jedan jedini put sa svojim suprugom pohodila sam svetište Gospe Trsatske. Bilo je to g. 2005., a za uspomenu kupila sam i krunicu u trsatskom svetištu. Ta mi je krunica od svih postala nekako najdraža. Iako sam g. 2008. bila u Lurdu i ondje kupila nekoliko različitih krunica, ona trsatska ostala je i dalje mom srcu najmilija. Cijelim putem za hodočašća u Lurd krunica mi je bila oko vrata, osim pri njezinoj molitvi i spavanju. Kako znam uzeti krunicu i moliti je i kad legnem, jedinom mi se u postelji razdvojila na tri dijela. Izgubila se dva njezina zrnca - ufanje i ljubav, i nigdje ih. Zašto, baš ta dva zrnca?! Više sam puta sve pretražila, ali je bilo bez uspjeha. Dođem nakon nekoliko dana s posla, a suprug mi, razdragan, veli:

- Ako budeš dobra, nešto ćeš dobiti!

A ja njemu na to:

- Pa, znaš, da ne trebam ništa osim malo mira - možeš li mi ga dati?!

I stvarno mi ga je dao. Našao je izgubljena zrnca od moje krunice.

Vjerujem da smo njihovim pronalaskom uz Gospin zagovor pronašli i malo zaboravljene ljubavi jedno prema drugome.

Danas znam da treba pokazati ljubav prema bližnjima i ufati se u Gospin zagovor.

Katica M. V.

Obnovljena kapelica

U Kedarima, župa Podvinje, blagoslovio je A. Šiško 16. lipnja kapelicu Kraljice mira, izgrađenu g. 1941. i upravo obnovljenu. (BL)

Proslavljeno 100 godina oltara

Župa Runovići proslavila je 8. srpnja 100 godina oltara Gospe od Karmela koji je podignut za župnika fra J. Milinovića u istoimenoj župnoj crkvi. Nakon prigodnog recitala, svečanu misu predvodio je fra Z. Kutleša. (KJ)

Posveta novog oltara

U crkvi Majke Božje Žalosne u Murinama, župa Umag, 1. srpnja biskup D. Kutleša posvetio je novi kameni oltar. (GK)

80 godina crkvice

U Vratima, župa Fužine, proslavljena je 7. srpnja 80. godišnjica izgradnje i blagoslova crkvice Gospe Lurdske, a misno slavlje predvodio je nadb. I. Devčić. (IKA)

Novi izgled crkve

Crkva Posrednice svih milosti u Katunima dobila je novi izgled. Srednja lada tijekom g. 2011/12. nadograđena je za pet metara i s nizom prozora izdignuta iznad pobočnih. Po sredini je u istoj razini nadozida proširena, pa je krov dobio oblik križa. Postavljeni su oslikani prozori, ugrađeno podno grijanje i postavljen granitni pod. Nad pročeljem je sagrađen novi, 30 m visok zvonik. Preostaje još postavljanje velikoga mozaika akad. slikara Josipa Botterija Dinija iz glavnog oltara s motivima posredništva Marijina. (KJ)

Blagoslov klaustra

Prema idejnom projektu crkve i samostana ing. A. Benonija iz g. 1702. sagrađena je sinjska crkva, ali ne i

ZA DOMOVINU

U svetištu Majke Božje na Kamenitim vratima u Zagrebu svakog petka u 10 sati moli se krunica za hrvatski narod i Domovinu, a posebno za slobodu uhićenih branitelja.

samostan s predviđenim klaustom. Klaustar je zapravo crkveno dvorište koje je služilo za ispovijedanje, g. 1911. natkriveno, a zatim oplemenjeno umjetničkim djelima više umjetnika i osvijetljeno pa može služiti za različite namjene. Nakon četverogodišnje gradnje, 22. srpnja blagoslovio ga je fra A. Čovo, fra B. Vuleta prikazao je njegovo nastajanje, a akad. kipar K. Hraste predstavio umjetnike koji su doprinijeli njegovoj ljepoti. Mjesto fra B. Vulete, za upravitelja svetišta došao je fra P. Klapež, a novi je župnik fra A. Bilokapić. (IKA)

80 godina svetišta na Sljemenu

Na Sljemenu je 22. srpnja na 1001 m nadmorske visine proslavljena 80. obljetnica gradnje kapele Majke Božje Sljemenske, Kraljice Hrvata. Svečanu misu predvodio je o. D. Renić. (IKA)

Srebrni okvir za Gospinu sliku

Slika Gospe od Anđela u Imotskom dobila je ovoga ljeta srebrno-zlatni okvir. Izradio ga je Hrvoje Ljubić, a darovao o 25. obljetnici misništva fra Petar Vrljićak. (W)

Novi Gospin kip

Biskup M. Bogović predvodio je 29. srpnja u Cerovniku u misno slavlje tijekom kojega je, među ostalim, blagoslovio i novi kip Gospe Snježne. (IKA)

Klape Gospi Sinjskoj 2012.

U samostanskom dvorištu u Sinju održan je 3. kolovoza festival marijansko-duhovne klapske pjesme *Klape Gospi Sinjskoj 2012*. Sudjelovalo je 15 klapa, a program su vodili L. Oreb i N. Krnjić. HRT je snimku emitirala na Veliku Gospu navečer. (IKA)

Mladi u Međugorju

U Međugorju je od 1. do 6. kolovoza održan 23. Međunarodni molitveni susret mladih, na kojemu je sudjelovalo do 40.000 mladih iz 71 zemlje. Molilo se na 27 jezika, a program je simultano preveden na 17 jezika. Susret je pjesmom uveličao međunarodni zbor i orkestar od 70 glazbenika i pjevača iz 22 zemlje. (IKA)

Kamen pastoralnog centra

U svetištu Gospe od Vrpolja misu 5. kolovoza predvodio je biskup A. Ivas, a nakon mise položen je posvetni kamen novog pastoralnog centra. Branitelji iz Vrpolja u spomen na hrvatske branitelje i žrtve Domovinskog rata u novi prezbiterij postavili su visoko drveno raspelo. (IKA)

Sakralno-povijesni vodič

O 250. obljetnici posvete župne crkve Uznesenja Marijina u Zlataru, izišao je o njoj sakralni kulturno-povijesni vodič Z.

Kurečića. Tekst je obogaćen fotografiskim priložima i tlocrtom crkve s legendom. (IKA)

Proglašeno biskupijsko svetište

U Kloštru Ivaniću, 15. kolovoza proglašena je tamošnja Gospina župna crkva marijanskim svetištem sisačke biskupije. Misno slavlje predvodio je biskup V. Košić, a odluku o proglašenju svetišta pročitao J. Čorić. Župljani, koji se za to pripremali devetnicom, biskupu su darovali bistu Ivaničke Marije. (IKA)

Novo u Dragotinu

U svetištu Gospe Dragotinske za ovogodišnji blagdan Velike Gospe postavljen je novi Gospin kip i postaje za otajstva krunice. (IKA)

Zaštitnica prognanih Posavljaka

Na završetku misnog slavlja u Derventi 26. kolovoza kardinal V. Puljić blagoslovio je sliku Gospe pod križem (1x1,80 m) Ljube Laha, koja je resila nekoć kapelicu sv. Jurja u župi Foča. Pronađena je g. 1996. i obnovljena. (KT)

Nova kapelica

U Vodincima je 18. kolovoza L. Cindori blagoslovio novu kapelicu Gospe Lurdske, napravljenu prinosom obitelji Svirac i prijatelja. (GK)

Novi Gospin kip

U dvorištu kuće dubrovačke katedralne župe u Grgurcima kraj Slanog 22. kolovoza proslavljen je blagdan Marije Kraljice kraj novoga Gospina kipa koji je isklesao akad. kipar Stipe Vrandečić. (GK)

Novi kip Gospe s Djetetom

U Splitu je 8. rujna fra M. Ljubić Varga blagoslovio brončani kip Gospe s Djetetom akad. kipara Roberta Jožića, u kapelici na raskrižju Osječke ulice i Matice hrvatske. (IKA)

Dok se čitav svijet oduševljavao
ljepotom Marlin Monroe, ona se
ubila zbog - svog izgleda.
Da se ne bi ludo radovao, odmah
provjeri tko i zašto obećaje.
Kad kažemo da je Bog SVEVID, ne
radi se o detektivskom praćenju
nego - očinskoj brizi za čovjeka.
Kad nadležni na iste slučajeve
primjenjuje različite mjere,
podložnici ga odmah izmjere
i nadu da je - prelagan.
Vjernik (!!!) ne može - izneveriti.
Tko je bez razloga spreman posum-
njati da je drugi zlo učinio, već ga
je - sam učinio.
Progutati vlastiti "cinički osmijeh"
znači - biti pobijeden.
Najhrabriji je onaj tko se ozbiljno
suoči - sam sa sobom.
Dijeleći rogove u džepu, samo -
probijamo vlastiti džep.
Grijući ruke na vatri sukoba,
vatru samo potpaljujemo, a -
treba je gasiti.
Puzavci i laskavci redovito nemaju
neprijatelja, ali su pametnim
ljudima - gadljivi.
Sve osobne patnje neosmišljene
otpusnim ventilima, pretvaraju
se u - razorne stresove.
Nije kukavičluk čuvati glavu, nego -
okrenuti leđa.
Osobna bezazlenost serum je protiv
tuđe - bjesnoće.
Kad se danas radi o "babi i stričevi-
ma", onaj "ni" pretvara se u "i".
Jedno pitanje: Gospodine, hoćeš li
oprostiti i onima koji *znaju* što
čine?
Stanko RADIĆ

- *Zašto nije odgođen početak nastave
zbog vrućine?*
- *Da nam zimi bude manje hladnoće!*

MIŠOLOVKA

Zadnji se trenutak seljak sjeti da nije
kupio mišolovku. Prije nego je autobus
pošao, uleti u prvu prodavaonicu pa će
preko reda prodavaču:

- Molim Vas, samo brzo, dajte mi jednu
mišolovku. Moram uhvatiti autobus!
- Imamo samo male za miševе, a tako
velikih mi ne držimo! - odgovori mu
prodavač.

NA TERAPIJI

Nakon što je završio terapiju na koju je
došao, trebao je Škot platiti račun fizio-
terapeutu.

- Deset eura! - tražio je fizioterapeut.
Škot je sve činio da smanji, pa je predla-
gao 6, a onda 7, ali je fizioterapeut
ostao pri svome.
- Svemu sam se od Vas mogao nadati,
ali da ste tako škrtili, nikako! - reče Škot.

Ante Udovičić - PREOBRAZBA - Na 144 stranice pisac donosi misli, pjesme i razmišljanja uz pojedine dane, spomendane, blagdane i svetkovine koji potiču na još veće približavanje vjernika Bogu kako bi se još više približili drugom čovjeku. Bogato ilustrirano crtežima u boji, djelom samog pisca. - **Narudžbe:** Ante Udovičić, Trg G. Bulata 3, 21000 Split.

Fra Mario Jurišić - HRVATSKI SVJETIONICI - Na 179 str. opisuje likove Božjih ugodnika u hrvatskom narodu. U prvom dijelu zaustavlja se na svecima koji su živjeli na području današnje Hrvatske prije Hrvata, zatim na hrvatskim svecima, blaženicima, slugama Božjim i kandidatima za sluge Božje te na preminulima na glasu svetosti. Ilustrirano. - **Narudžbe:** Fra Mario Jurišić, 21334 Zaostrag.

Bosiljka Bačura - DJETEŠĆE NA SUNAŠĆE! - Knjiga koja donosi potresne ispovijesti i crtice iz života brojnih majki koje su bile izložene kušnji da ubiju već začeta čeda, ali su ona, Božjom Providnošću, spašena - III. izd., 147 str. - **Narudžbe:** Djetešće na sunašće - Centar za pomoć trudnicama, Međimurska 21/II., 10000 Zagreb, tel/faks: (01) 3776-548 ili bosiljka.bacura@zg.t-com.hr

OBITELJ - Akademija za obiteljsku pedagogiju - Hrvatski schönstattski pokret izdaje četiri puta godišnje obiteljsku reviju sa zanimljivim temama obiteljskoga i marijanskog sadržaja, što će dobro doći svim kršćanskim obiteljima koje žele živjeti svoje zajedništvo u marijanskom duhu. Godišnja preplata je za pojedince 60 kuna, a za župe i krugove vjernika 40 kn. - **Uredništvo:** Obitelj Školka, I. Mažuranića 7, 31222 Bizovac, e-pošta: skolke@net.hr, tel. (031) 675-074.

Petar Lubina - MARIJA - MAJKA ISUSOVA I NAŠA - Što Crkva vjeruje i uči o Gospi - U Godini vjere upoznajmo Gospu - 152 str., 40 kn. - **Narudžbe:** "Marija", Trg G. Bulata 3, 21000 Split, tel. (021) 348-184, e-pošta: petar.lubina@st.f-com.hr

PUT U ŽIVOT - Molitvenik i obrednik - Prikladan za vjernike svih uzrasta, 480 str. - 50 kn.

MALI PUT U ŽIVOT - Obrasci vjere, molitve, ispovijed, krunica... - za mlađe i starije - 6 kn.

P. Lubina - MARIJANSKA HRVATSKA - Gospina svetišta među Hrvatima - Monografija s fotografijama u boji. 608 str. - 450 kn.

M. Babić - U MARIJINOJ ŠKOLI - S Marijom kroz liturgiju - Misli za homilije - 40 kn.

R. Šuštrin - VJERNI DJEVICI SLAVNOJ -

Nezaobilazni velikani duha i uma - 30 kn.

M. Crvenka - SVETOPISAMSKE ŽENE - Opisana jedna po jedna žena - 50 kn.

J. Šetka - HRVATSKA KRŠĆANSKA TERMINOLOGIJA - Kršćanski termini - 150 kn.

P. Lubina - MOJA KRUNICA - Kako moliti krunicu - Kratka povijest i uzorci - 25 kn.

P. Lubina - KRUNICA NAŠIH DANA - Suvremena razmatranja uz molitvu krunice - 40 kn.

P. Lubina - KRUNICA - ŽIVOTNA SUPUTNICA - Uzorci molitve Gospine krunice - 40 kn.

P. Lubina - BOGORODICI DJEVICI - Izabrane marijanske molitve I. tisućljeća - 40 kn.

P. Lubina - MAJCI MILOSRĐA - Izabrane marijanske molitve između dvaju raskola - 40 kn.

P. Lubina - POMOĆNICI KRŠĆANA - Izabrane marijanske molitve novijeg doba - 40 kn.

P. Lubina - UZORU NAŠE NADE - Izabrane marijanske molitve našeg doba - 40 kn.

P. Lubina - BLAŽENOM ĆE ME ZVATI - Prikaz najpoznatijih marijanskih molitava - 30 kn.

P. Lubina - STOPAMA NAZARETSKE DJEVICE - Marijinim tragom po Svetoj Zemlji - 50 kn.

M. Kirigin - S MARIJOM KROZ GODINU - Uz marijanske blagdane i krunicu - 30 kn.

A. Bello - MARIJA, ŽENA NAŠIH DANA - 31. suvremeno razmatranje o Gospi - 30 kn.

V. Glibotić - JEKA JEDNOGA VREMENA - Izbor uvodnih članaka iz "Marije" - 40 kn.

Fra Petar Knežević - GOSPIN PLAČ - 10 kn.

R. Tomelić - MOJA DJECA I JA - Crtice iz života jedne majke i supruge - 40 kn.

J. J. Šimunović - KAKO ŽIVJETI KRŠĆANSKI? - Razmišljanja o kršćanskom životu - 40 kn.

R. Sprung - ZATVOR BEZ ZIDOVA - Što se sve krije iza Jehovinih svjedoka - 20 kn.

M. Jurišić - CVIJEĆE ZA MARIJU - Jednostavna razmatranja za mjesec svibanj - 30 kn.

M. Jurišić - S MAJKOM MILOSRDNOM - Svibanjska čitanja - Živo, kratko - 25 kn.

Narudžbe: "Marija", Trg G. Bulata 3, 21000 Split, tel. (021) 348-184 ili 340-193.

Dragica Mirković, Split: Nebeskoj Majci zahvaljujem na svim milostima i pod njezino okrilje stavljam sebe i svoju djecu, uz dar; - **Ljubica Požarić, Gornji Stupnik:** Nebeskoj Majci zahvaljujem na svim milostima te joj preporučujem sebe i svoje najmilije, uz dar; - **Ana Buzasy, Lund:** Nebeska Majko, na svemu ti hvala! Čuvaj i brani mene i sve moje, uz dar; - **Nevenka Danolić, Split:** Nebeskoj Majci zahvaljujem na svim milostima i pod njezinu okrilje stavljam sebe i sve svoje mile i drage, uz dar; - **Ivka Kržižanović, Kanada:** Majci Božjoj svim srcem zahvaljujem na svim milostima i njoj preporučujem sebe i sve svoje, uz dar; - **Anka Luštica, Rijeka:** Nebeskoj Majci zahvaljujem na svim milostima i u njezinu čast šaljem mali dar; - **Ivana Mateljak Drage Gojkova, Staševica:** Gospe draga, na svemu ti hvala! Tebi preporučujem sebe i svoju obitelj, osobito djecu, da nas čuvaš, uz dar; - **Lukrica Dragičević, Split:** Zahvaljujem Gospi za sretan povratak iz Australije i primljene milosti te se i unaprijed stavljam pod njezino okrilje, uz dar; - **Zlata Gnječ, Staševica:** Zahvaljujem nebeskoj Majci na svim milostima te joj preporučujem sebe i sve svoje, uz dar za "Mariju"; - **Ana Sučić, Tjarića:** Gospi Sinksoj zahvaljujem na svoj ljubavi i pomoći i pod njezino okrilje stavljam sebe i svoju obitelj, osobito unučad, uz dar; - **Janja Ružek, Wendlingen:** Majko Božja, na svemu ti hvala što si meni u životu dala! Čuvaj i brani mene i moju djecu, uz dar; - **Iva Sliepević, Kirchheim:** Nebeska Majko, hvala ti na svemu! Baj i dalje nada mnogim i svim mojima, uz dar; - **Obitelj Vere i Franje Kešinović, Esslingen:** Dobra Majko, hvala ti na svim milostima! Čuvaj i brani mene i moju obitelj, uz dar; - **Šima Marević ž. Ante Čopina, Staševica:** Nebeska Majko, na svemu ti hvala što si meni i mojima dala! Preporučujem ti zdravije svoje obitelji, uz dar; - **Ivica Sučić, Berlin:** Majko Božja, na svemu ti hvala, što si meni u životu dala. Čuvaj i brani mene i moje i dalje, uz dar; - **Ruža Rogušić, Berlin:** Nebeskoj Majci zahvaljujem na svim milostima i unaprijed joj pod okrilje stavljam sve svoje, osobito djecu, posebno moju dragu Tonku, uz dar; - **Sanja Mošić, Berlin:** Gospi zahvaljujem na ljubavi koju mi svaki dan iskazuje i njezinoj brizi povjeravam sebe i svoje najmilije, uz dar; - **Kazimir Barukčić, Frankfurt:** Dobra Majko, na svemu ti hvala što si nama za godišnjeg odmore dala i što smo sve mogli doživjeti. Lijepo je bilo, manje ili više, novčanici ostali prazni, dani sunca bez imalo kiše, sada se ipak malo lakše diše... Čuvaj nas od zla, da nam tvoj lik kao sunce i dalje sjaja, da nam budeš putokaz do Krista i Boga, zagovaraj nas kod Sina svajko, uz dar.

MAJKO, I UNAPRIJED IH PRATI!

Naš suradnik fra Karlo Jurišić proslavio je 19. srpnja 70. boljetnicu misništva. Čestitamo i želimo još mnogo jubileja!

+FRANJO DAMIŠ

(28. ožujka 1950. - 16. rujna 2009.)
Do susreta u vječnosti, sa zahvalnošću
tvoji najmiliji
(Dar za "Mariju")

9. listopada navršava se 14 godina od smrti našega dragog
VILKA IVEKOVIĆA
Gospodine, udijeli mi radost života vječnog!
Supruga, kćerka i sin
(Dar za "Mariju")

11. listopada navršava se 14 godina otkako se preselila Gospodinu naša draga
MARA LUBINA
Dok te se o obitelji smrti spominjemo s onima koji su otišli za tobom, molimo i čekamo zajednički susret pred licem Gospodnjim.
Sinovi, unuci i prauunci
(Dar za "Mariju")

13. listopada navršava se 9 godina otkako je Gospodin zauvijek k sebi pozvao našu dragu
ANU KRAJINA
Dovela Vas Gospa u nebeske dvore!
Vaši zahvalni dragovoljci
(Dar za "Mariju")

15. listopada 6 je godina otkako se Gospodinu zauvijek preselilo naš dragi
ŠIMUN VEKIĆ
Dok te se rado sjećamo, molimo Gospodina nek ti bude milosrdan i dobrotiv!
Kćeri Zdenka i Branka s Matijom
(Dar za "Mariju")

16. listopada navršava se pet godina otkako se u kuću Očevu vratilo moj dragi sin
ROBERT STAZIĆ
Udijeli mu, Gospodine, život vječni!
Majka Angelina
(Dar za "Mariju")

29. listopada navršava se 14 godina otkako se Gospodinu zauvijek preselio
MARJAN (MARIN) ČONDIĆ-BEGOV
Dok te se sjećamo o godišnjici tvoga prelaska u vječnost, na svemu ti zahvaljujemo i molimo Gospodina neka ti bude milosrdan i dobrotiv!
Supruga Nevenka i djeca s obitelji
(Dar za "Mariju")

29. listopada 8 je godina otkako se u 24. godini preselio u Kuću Očevu naš dragi
TOMISLAV LEINVEBER
U našim si srcima, živiš s nama i u nama...
Tvoji najmiliji: *majka Marina, braća Franjo, Marko i Antun, baka Janja s ostalim članovima obitelji*
Leinveber i Jozić

Darovali su i tako omogućili siromašnijima primati "Mariju", po: - 10 kn: **Karolina Benci**, Popovača; **Tomica Lokinger**, Suhopolje; - 30 kn: **Barbara Čolig**, Koprivnica; **Ljilja Vrančić**, Vrtika; **Štefanija Đuranec**, Varaždin; **Marija Horvat**, Biograd n/m; **Pavica Hajdić**, Dubrovnik; **Sestre Presv. Srca Isusova**, Otočac; **Pere Penović**; **Marija Vuković**, Bizovac; **Marija Jurić**, Kula Norinska.

MARIJA SVIMA OBILNO PLATILA!

U prigodi priređivanja materijala za tisak zna se dogoditi da neka imena ili podatke ispustimo ili krivo objavimo. Neki nisu naznačili svotu koju šalju, neki su izostavili ime pošiljatelja... Molimo da nam što prije javite naše propuste kako bismo ih na vrijeme ispravili. Hvala na razumijevanju!

Slušajte Radio Mariju!

Zagreb 96,4 Mhz, 106,8 Mhz
Split 97,2 MHz; Virovitica 88,3 Mhz
Satelit HotBird 13E, 12.520 MHz V
(Transponder: 90 Symbol rate: 27,500
Msymb/s, FEC: 3/4).

Internet: www.radiomarija.hr

Postanite podupiratelj Radija Marije!

Adresa: Jordanovac 110, 10000 Zagreb.
tel. (01) 2327-000

PRIMATI I ČITATI "MARIJU" ZNAČI:

- **Htjeti produbiti svoju vjeru i ljubav prema Isusu preko njegove majke Marije;**
- **Biti sudionik sv. mise koja se slavi svake prve subote u mjesecu u 19 sati u svetištu Gospe od Zdravlja u Splitu za suradnike, dobročinitelje, širitelje i čitatelje "Marije";**
- **Biti sudionik sv. mise koja se slavi svakoga prvog četvrtka u mjesecu u splitskomu svetištu Gospe od Zdravlja za sve pokojne čitatelje i preminule članove obitelji pretplatnika lista "Marija".**

Štefanija Ivanušić, Novi Marof: Molim te, Majko, primi dušu moje majke Katice Alvađ u svoje krilo, uz dar; - **Senka Gnjec Brankova, Staševica:** Nebeskoj Majci pod okrilje stavljam svoju obitelj, osobito zdravlje, uz dar; - **Fra Žarko Maretić, Banjevi:** Sebe i svoje župljane preporučujem Gospi, uz dar za "Mariju"; - **Ante Marević-Argos, Staševica:** Gospi preporučujem zdravlje svoje i svoje obitelji, uz dar za "Mariju"; - **Ivanka Gunjača, Zagreb:** Nebeska Majko, pod okrilje tvoje stavljam sebe i sve svoje, uz dar; - **Dragica Jolić, Zagreb:** Majko Božja, štiti i brani mene i sve moje, uz dar; - **Seka Gnjec, Staševica:** Preporučujem Gospi sebe i sve svoje drage, uz dar za širenje "Marije"; - **Anica Marković, Olofstrom:** Majko Marijo, pod tvoje okrilje stavljam sebe i sve svoje, uz dar; - **Ana Stipanović, Ingolstadt:** Gospe moja, tebi preporučujem sebe i sve svoje, uz dar; - **Julija Kežić, Staševica:** Gospi preporučujem zdravlje svoje obitelji, da nas čuva, uz dar; - **Zdenka Stojić, Stari Mikanovci:** U ruke Nebeskoj Majci predajem život svoj i svih članova svoje obitelji, da nas čuva i vodi, uz dar; - **Martina Rončević ž. Antina, Staševica:** Majko Marijo, tebi preporučujem svoju obitelj, osobito zdravlje maloga Karla, uz dar; - **Branka Bartolić, Karojba:** Majci Mariji pod okrilje stavljam sebe i svoje najmilije, da nas čuva i brani, uz dar; - **Nives Mardesić, Komiza:** Gospe moja, u ruke tvoje stavljam sebe, svoga muža i sve svoje, da nas vodiš i čuvaš na Isusovu putu, uz dar; - **Maša Dropulić Jurina, Staševica:** Nebeska Majko, tebi preporučujem zdravlje svoje i svoje obitelji, uz dar; - **Anda Gelo, Berlin:** Tebi, Gospe moja, preporučujem sebe i sve svoje, posebno djecu, uz dar; - **Marija Jurčević, Lugano:** Nebeska Majko, tebi povjeravam sebe i sve svoje, uz dar za siromašnije; - **Olga Carapina, Široki Brijeg:** Gospe moja, tebi u ruke predajem sebe i sve svoje, uz dar; - **Milka Mikuš, Nürnberg:** Preporučujem Majci Božjoj od Zdravlja svoju obitelj, rodbinu i sebe, nek nam isprosi od Boga zdravlje duše i tijela te mir na životnom putu, uz dar; - **Iva Kušurin Mirova, Staševica:** U čast Gospe a za uspjeh u školi šaljem mali dar; **Ana Vrčec s čitateljicama iz Zagreba:** Dobra Majko, tebi preporučujemo sebe i sve svoje, da nas čuvaš, uz dar.

MAJKO, POSLUŠAJ NAŠE VAPAJE!

MARIJA - vjerski list za Marijine štovatelje

Osnivač i izdavač: Provincijalat Franjevačke provincije presv. Otkupitelja, Split;
Urednik: fra Petar Lubina - Adresa Izdavača, Uredništva i Uprave: Trg Goje Bulata 3, 21000 Split;
tel/faks (021) 348-184 ili tel.: 340-190; e-mail: petar.lubina@st.f-com.hr.

List izlazi svakog mjeseca, osim u kolovozu i rujnu. - Cijena: pojedinačni broj 7 kn; godišnja pretplata 70 kn; za inozemstvo 15 eura ili 18 USD ili odgovarajući iznos u drugoj valuti - običnom poštom. Zračnom poštom: Amerika i Kanada 25 USD i Australija 35 AUD. Na više od 10 primjeraka, 10 % popusta.

Naš račun: ("Marija" - Split) 2330003-3200726444 poziv na broj 40139576001 Splitska banka, SG Group; devizni račun: SG Splitska banka, 40139576026 EUR; IBAN HR 76 2330 0033 2007 2644 4; SWIFT: SOGE HR 22;

Tisak: "Slobodna Dalmacija print" d.o.o. - Split.

Ivan Leinveber (+22. III. 2012. u 57. g. - Cerna); - **Anto Kovačević**, otac fra Ilijin (+9. VI. 2012. - Kovačević, Plehan); - **Marinko Martinković**, otac svećenika Mate (+11. VI. 2012. u 80. g. - Lipovac); - **Pavo Jerković**, otac fra Ilijin (+14. VI. 2012. - Plehan); - **Mira Stipetić** (+18. VI. 2012. u 59. g. Nova Sela); - **Vlč. Zdravko Mandić-Jazo** (+20. VI. 2012. u 62. g. - Kandija); - **Alojzije Koščak**, otac svećenika Anđelka (+27. VI. 2012. - Remetinec); - **Mons. Baldo Mladošević** (+28. VI. 2012. u 90. g. - Dubrovnik); - **Anda Slavka Ivušić**, majka č. s. Bernardine (+1. VII. 2012. u 79. g. - Donja Stubica); - **Katica Topić r. Jurišić**, sestra fra Karlova i fra Gabrijele (+5. VII. 2012. u 91. g. - Baška Voda-Slatine); - **Ante Vukoja**, otac fra Nikolin (+8. VII. 2012. u 89. g. - Gornja Jasenica); - **Nikola Obradović**, otac svećenika Vicka (+10. VII. 2012. - Vidovci); - **Vlč. Srećko Vuzem** (+13. VII. 2012. u 82. g. - Zagreb-Jasenovac); - **Ivan Džimbeg** (+15. VII. 2012. u 58. g. - Zagreb); - **Iva Kaveljević** (+16. VII. 2012. - Runovići); - **Gracija Petrić Dovičina** (+17. VII. 2012. u 94. g. - Split, Velo Grablje); - **Č. s. Vladimira Runje**, ŠSF (+29. VII. 2012. - Split); - **Ana Sučić** (+29. VII. 2012. - Tjaraica); - **Vjekoslava Batelja**, majka svećenika Jurja i č. s. Gabrijele (+29. VII. 2012. - Slavetić); - **O. Josip Čurić**, DI (+31. VII. 2011. u 87. g. - Zagreb); - **Č. s. Slavica Vicić**, KMTRS (+3. VIII. 2012. - Zagreb-Valpovo); - **Ivanka Šplajt**, fokolarina (+5. VIII. 2012. - Planina-Križevci); - **Ivka Puškarić**, majka fra Jozina (+6. VIII. 2012. u 88. g. - Kloštar Ivanić); - **Č. s. Benjamina Balentić**, DSSI (+10. VIII. 2012. u 53. g. - Drenova, Rijeka); - **Neda Čendo** (+12. VIII. 2012. - Staševica); - **Ana Frkin** (+19. VIII. 2012. - Domaljevac, Samobor); - **Ana Sućur ud. Ivana** (+20. VIII. 2012. - Podbablje Gornje); - **Slavica Babić**, majka č. s. Margarete (+20. VIII. 2012. u 93. g. - Oriovac); - **Don Petar Vuletić** (+25. VIII. 2012. - Vir kraj Posušja-Rašeljke); - **Stjepan Cindori**, brat svećenika Lovre i č. s. Anicete (+26. VIII. 2012. - Remetinec); - **Nikola Brečić** (+28. VIII. 2012. - Glavina Donja, Imotski); - **Petar Šuto Čakica** (+29. VIII. 2012. - Zmijavci); - **Ivan Kuštra Gušević** (+29. VIII. 2012. - Runovići); - **s. Franciska Zdenka Cesar**, BK (+29. VIII. 2012. - Sarajevo); - **O. Bernard Dukić**, OFM (+30. VIII. 2012. u 79. g. - Sinj); - **Elizabeta Kulundžić**, utemeljiteljica Svjetovnog instituta Obitelji Malih Marija (+31. VIII. 2012. u 91. g. - Osijek); - **Andelka Gušo-Žižić** (+1. IX. 2012. - Otok); - **O. Marijan Baldo Zlovečera**, OFM (+2. IX. 2012. u 79. g. - Cavtat-Pridvorje); - **Ana Glavota** (+10. IX. 2012. - Runovići).

OBDARI IH, GOSPODINE, ŽIVOTOM VJEČNIM!

S A D R Ž A J

Čemu Godina vjere? (Urednik)	281
Marija - primjer vjere (Benedikt XVI.)	284
Molitva vjere (I. Bodrožić)	286
Religija ili vjera? (S. Jerčić)	288
Ne boji se govoriti (RV)	291
Rupert o Marijinu majčinstvu (dar-ko)	292
Najsavršenije ostvarenje vjere (M. Babić)	294
Čudo Gospine krunice (A. B. Periša)	296
Znanje o vjeri, vjrom o znanju (D. De Micheli Vitturi)	298
Čemu svete slike i kipovi? (P. Lubina)	300
Marijini obroci (N. Andrić-Novinc)	302
Božji je to dar (R. T)	304
Zaboravljeni hrvatski misionar (J. Franulić)	306
Hrvatski posaborski plodovi (K. Jolić)	308
Odahnimo pod Majčinim okriljem (S. Marija)	312

OVAJ BROJ "MARIJE" POTPISAN JE ZA TISAK 12. RUJNA 2012.

PRIDRAGA

Gospa od Ružarija

U Pridragi, u središtu naselja neda-leko od Karinskog mora u zadarskoj nadbiskupiji, diže se nova župna crkva posvećena *Gospji od Ružarija*. Modernije je to zdanje trokutasta zabata pokraj kojega se izdiže oviši četvrtasti zvonik istoga stila.

Crkva Gospe od Ružarija podignuta je za župnikovanja Jure Zubovića na temeljima stare, sagrađene g. 1977. zalaganjem župnika Šime Kevrića, a na mjestu kapele sv. Marka iz g. 1882. Pobunjeni Srbi minirali su je i sa zemljom sravnili zajedno sa zvonikom 17. ožujka 1992. Nadb. Ivan Prenda (+2010.) položio je 16. travnja 2001. za nju temeljni kamen i blagoslovio gradilište.

Gradena je sredstvima nadbiskupije i Ministarstva za javne poslove i obnovu Republike Hrvatske te vjerničkim darovima. Radove je izvodilo GP "Veletbeton", a projektnu dokumentaciju, po prvotnom nacrtu ing. arh. Tomislava Paleke, izradila je firma "D&Z", koja je ujedno vršila i nadzor gradnje, sve firme iz Zadra. Po završetku uređenja, kameni oltar i crkvu posvetio je 5. listopada 2002. nadb. I. Prenda.

U kripti su pomoćne prostorije. Kamenoklesarske radove - oltar, ambon, postolje za svetohranište i

kip, stolić i spomen-ploču - obavila je kamenoklesarska radionica "Klesarstvo Matašin" iz Kukuljice, a postolje za krstionicu izrađeno je u kamenoklesarskoj radionici "Krševan" u Zadru. Postaje križnog puta djelo su kiparske kolonije i Udruge "Sjaj hrvatske Crkve" iz Osijeka. Župnik J. Zubović blagoslovio je 5. listopada 2003. tri nova zvona za crkvu. Najveće, 820 kg teško, posvećeno je Gospi od Ružarija.

U Pridragi je svečanije za blagdan Gospe od Ružarija. Na spomen bitke kraj Lepanta 7. listopada 1571. uveo je toga dana Pio V. blagdan *bl. Djevice Marije od Pobjede*, koji je g. 1573. Grgur XIII. prozvao blagdanom *bl. Djevice Marije od Krunice*, kako ga naziva i obnovljeni Rimski kalendar. U hrvatskim krajevima taj blagdan nazivaju i Gospom od Krunice, Kraljicom sv. Krunice, Bl. Djevicom Marijom od Svetoga čisla, Gospom od Ružarija, Ružaricom... Njime slavimo ne krunicu kao takvu nego Kraljicu sv. Krunice, "Mariju zbog uzvišena položaja što ga ima u toj molitvi" (Leo Scheffczyk). Ona vjerne duše potiče da molitvom krunice razmišljaju, obnavljaju i produbljuju vjeru u utjelovljenje Sina Božjega, u beskrajnu ljubav Očevu prema čovjeku, u plodnu djelatnost Duha Svetoga, u radosnim, svijetlim i žalosnim trenucima koji su pratili na zemaljskom životu Isusa i Mariju, u njegovu i Gospinu beskrajnu slavu koja i nas očekuje.

NASLOVNA SLIKA: Kraljica sv. Krunice (Nicola Grossi)

SLIKA NA OMOTU: Crkva Gospe od Ružarija u Pridragi

